

Hrvatsko filološko društvo

Odjel za kulturu hrvatskoga jezika

Hrvatskom maticom iseljenika

u suradnji s

Odsjekom za kroatistiku
Filozofskoga fakulteta u Zagrebu

Peti međunarodni znanstveni skup

HRVATSKI KAO DRUGI I STRANI JEZIK

V. HIDIS

Knjiga sažetaka

UREDILE

JASNA NOVAK MILIĆ

MARIJA BOŠNJAK

Zagreb, 18. – 20. prosinca 2014.

ORGANIZATOR/*ORGANIZER***Hrvatsko filološko društvo**/*Croatian philological society*

Odjel za kulturu hrvatskoga jezika (B-111)

Filozofski fakultet, I. Lučića 3

HR-10000 Zagreb

telefon: 385 (0)1 6120-074

fax: 385 (0)1 6120-525

e-mail: hidis2014@gmail.com<http://www.hfiloloskod.hr>ORGANIZACIJSKI ODBOR/
ORGANIZING COMMITTEE

dr. sc. Jasna Novak-Milić, predsjednica (Sydney, Australija)

dr. sc. Zrinka Jelaska (Zagreb)

dr. sc. Jelena Kuvač-Kraljević (Zagreb)

dr. sc. Katarina Aladrović-Slovaček (Zagreb)

dr. sc. Mihaela Matešić (Rijeka)

Marija Bošnjak (Zagreb), tajnica

Igor Marko Gligorić (Zagreb), tajnik

Lada Kanajet-Šimić (Zagreb)

Ivana Barkijević (Graz, Austrija)

Zrinka Kolaković (Regensburg, Njemačka)

Radovan Lučić (Amsterdam, Nizozemska)

PROGRAMSKI ODBOR/
*SCIENTIFIC PROGRAM COMMITTEE*dr. sc. Zrinka Jelaska (Zagreb), predsjednica
dr. sc. Andrea Zorka Kinda Berlakovich (Beč, Austrija)

dr. sc. Lidija Cvikić (Zagreb)

dr. sc. Sybilla Daković

dr. sc. Ina Ferbežar (Ljubljana, Slovenija)

dr. sc. Milivija Gulešić Machata (Zagreb)

dr. sc. Bjoern Hansen (Regensburg, Njemačka)

dr. sc. Katica Krešić (Mostar, BiH)

dr. sc. Judit Navracsecs (Veszprem, Mađarska)

dr. sc. Dunja Pavličević Franić (Zagreb)

dr. sc. Paulina Pycia (Katovice, Poljska)

dr. sc. Dijana Stolac (Rijeka)

dr. sc. Sanda Lucija Udier (Zagreb)

dr. sc. Aida Vidan (Harvard, SAD)

dr. sc. Ivana Vidović-Bolt (Stockholm, Švedska)

SUORGANIZATORI SKUPA / *IN COLLABORATION WITH***Hrvatska matica iseljenika** / *Croatian Heritage Foundation***Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu***Department of Croatian Language and Literature, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb*SKUP SU PODUPRLI / *SPONSORS*

Alfa d.d.

Poslijediplomski doktorski studij glotodidaktike

Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture

Turistička zajednica grada Zagreba

Lektura sažetaka na engleskom jeziku / Proofreading of English abstracts:

Hrvojka Dominis

Tom Milić

Marinela ALEKSOVSKI
 Filozofski fakultet, Zagreb
 maremore13@yahoo.com

Uporaba interneta u poučavanju hrvatskoga jezika

Izlaganje se temelji na ispitivanju stavova dijela polaznika semestralnog tečaja u Croaticumu – Centru za hrvatski kao drugi i strani jezik u zimskome semestru ak.god. 2013./2014. te polaznika *EILC-a*, *Intenzivnog tečaja hrvatskoga jezika* i *Ubrzanog tečaja hrvatskoga kao inoga jezika 1* koji su se u Croaticumu održavali u veljači 2014. godine. Cilj istraživanja bio je ispitati kakve su navike polaznika Croaticuma vezano uz rad na računalu, što misle o uporabi interneta u nastavi učenja jezika, a što o komunikaciji s nastavnikom elektroničkom poštom ili na društvenim mrežama. Također se postavlja pitanje klasičnih oblika nastave u odnosu na percepciju nastave uz uporabu IKT-a, mješovite ili *online*-nastave. Važan je i podatak posjeduju li ranije iskustvo učenja nekog jezika uporabom interneta i jesu li bili zadovoljni te kako bi oni željeli učiti hrvatski jezik. Za nastavnike je posebno zanimljivo kako su polaznici odgovorili na pitanja vezana uz uporabu interneta u nastavi (treba li se nastavnik koristiti internetom, koje internetske sadržaje očekuju u nastavi, trebaju li nastavnici i učenici prezentirati sadržaje, referate i seminare u obliku *powerpoint*-prezentacija i slično). Na temelju dobivenih rezultata na uzorku od stotinjak ispitanika nije moguće dobiti pravu sliku spremnosti polaznika Croaticuma na prihvaćanje novih oblika poučavanja jer se slika (sastav) potencijalnih učenika mijenja iz semestra u semestar, ali s obzirom da je to prvo takvo ispitivanje u Croaticumu, snimak trenutačne situacije može poslužiti kao orijentacija za novine koje zasigurno slijede u procesima jačanja „računalnih“ veza između nastavnika i učenika te organizacije nastave uporabom interneta.

Ključne riječi: klasična nastava, online-nastava, internet u nastavi, stavovi, hrvatski kao drugi i strani jezik

The Use of the Internet in Teaching Croatian

The survey conducted for this paper was aimed at gathering the opinions of the winter semester course attendees held at Croaticum – Centre for Croatian as a Second and Foreign Language in the academic year of 2013/2014, as well as of those attending the *EILC*, *Intensive Croatian Language Course* and the *Crash Course of Croatian Language 1* held at Croaticum in February 2014. The research goal was to get an insight into the habits of the Croaticum attendees relating to computer use, as well as obtaining their opinions on the use of the Internet in language learning classes and in teacher – student communications via e-mail or social networks. The research also aimed to obtain attendees' views on the standard forms of classes versus ICT-assisted, blended or online learning. The information about the attendees' prior experience in learning a language via the Internet and their satisfaction with the results, as well as about their preferred ways of learning the Croatian language, was also crucial. Furthermore, the respondents' answers to the questions related to the use of the Internet in the classroom (whether teachers should use the Internet, what kind of Internet content the attendees expected to be used in class, whether teachers and students should be presenting materials, reports and seminars in PowerPoint etc.) are of particular significance for the teachers. The results were obtained from approximately one hundred respondents. However, taking into consideration the fact that the student structure changes from semester to semester, it is not possible to get the real picture about the readiness and willingness of Croaticum attendees to accept new forms of teaching. Given that this is the first research of its type conducted at Croaticum, the insight into the current situation can serve as guidance for

the novelties to be introduced within the processes of strengthening the “computer” relationships between teachers and students, and the organisation of classes involving the use of the Internet.

Key words: standard classes, online classes, Internet in the classroom, attitudes, Croatian as a second and foreign language

Ivana BARKIJEVIĆ

Sveučilište u Grazu (Austrija)
ivana.barkijevic@uni-graz.at

Razvoj pismenih vještina kod nasljednih govornika

U istraživanjima ovladavanja inim jezikom nepravedno zapostavljenu skupinu čine nasljedni govornici, iako velik broj učenika inojezičnoga hrvatskoga, ruskoga i drugih jezika pripada upravo ovoj vrsti govornika. Valdes (2000: 375) nasljedne govornike definira kao „učenike jezika koji su odgojeni u domu u kojem se govorio neki drugi jezik, a ne engleski, koji govore ili samo razumiju nasljedni jezik, koji su do nekoga stupnja dvojezični u engleskome i nasljednome jeziku“. Kao i druge skupine inojezičnih govornika, i nasljedne govornike obilježava izrazita raznolikost pojedinaca koji je sačinjavaju. Međutim, ispitivanja vezana za hrvatski (Cvikić, Bergovec 2008, Jelaska, Cvikić, Udier 2008) i druge jezike (Polinsky i Kagan 2007, Valdes 2000) pokazuju neke zajedničke poteškoće koje ih obilježavaju, prije svega slabo poznavanje pragmatičkih i stilskih konvencija pisanoga registra, siromašna sintaksa, gramatička netočnost te leksički repertoar ograničen temama iz područja svakodnevnoga života.

Polazeći od navedenih obilježja nasljednih govornika na Sveučilištu u Grazu za studente translatoLOGIJE i slavistike organizirana je nastava tzv. tekstne kompetencije (2 sata nastave tjedno tijekom dvaju semestara). Osnovni je cilj izlaganja prikazati primijenjeni model razvoja pismenih vještina te konkretizirati poteškoće u njihovu razvoju. Građu čine pisani radovi dvadesetero studenata koji su pohađali navedenu nastavu. Izlaganjem se želi dati doprinos didaktici nastave nasljednih govornika te istaknuti mogućnost intenzivnijega uključivanja tekstnih vrsta u nastavu inojezičnoga hrvatskoga.

Ključne riječi: nasljedni govornici, usvajanje jezika, pismene vještine

Developing Heritage Speakers Literacy Skills

In foreign language acquisition studies heritage speakers are part of an unjustly neglected group (a large number of foreign language students belong to this category). Valdes (2000:375) defines heritage language learners as those who are born into households where a language other than English is spoken and they are bilingual, "at least to some degree". Like other groups, this one is also characterised with a diversity of its population. However, research related to Croatian (Cvikić, Bergovec 2008, Jelaska Cvikić, Udier 2008) and other languages (Polinsky and Kagan 2007, Valdés 2000) show that they all share certain common characteristics and face some difficulties: a lack of familiarity with the stylistic registers rules, poor syntax, grammatical inaccuracy and lexical repertoire limited to everyday life topics. At the University of Graz a course in literacy skills (2 hours lessons per week during two semesters) for the students of Translatology and Slavonic studies has been organized. The paper reviews the applied teaching model and based on the analysis of the students' works (n = 20) discusses their difficulties. The presentation will also discuss possibilities of more

intensive integration of different text types or genres in foreign language teaching. By giving this presentation the author wants to make a contribution to the heritage language didactics.

Key words: heritage speakers, language acquisition, literacy skills

Marijana BAŠIĆ

Sveučilište u Zadru

marijana.basic.zd@gmail.com

Sanja BARIČEVIĆ

Sveučilište u Zadru

sanja.baricevic.zd@gmail.com

Odstupanja u dnevničkim zapisima stranih studenata kroatistike

Osim u Republici Hrvatskoj, hrvatski se jezik studira i na inozemnim sveučilištima. Jedan dio tih studenata hrvatskoga jezika dolazi i na hrvatska sveučilišta u okviru međunarodnih programa razmjene. Ovaj se rad bavi analizom dnevničkih zapisa nastalih tijekom njihova jednosemestralnog/šestomjesečnog boravka na Sveučilištu u Zadru. Svi su studenti treće godine preddiplomskoga studija hrvatskoga jezika, a materinski su im jezici različiti (engleski, turski, češki, poljski i slovački). Pri analizi se utvrđuju prijenosna i razvojna odstupanja na pravopisnoj, morfološkoj, sintaktičkoj i leksičkoj razini. Budući da su materinski jezici studenata različiti, u radu se neće detaljnije govoriti o prijenosnim odstupanjima koja nastaju pod utjecajem materinskoga jezika. Uz to, prijenosna su odstupanja zastupljenija na početnim razinama učenja jezika, a kasnije prevladavaju razvojna odstupanja. Rad će se stoga baviti raščlambom razvojnih odstupanja koja su sastavni dio procesa učenja. Uvažavajući individualne čimbenike koji utječu na ovladavanje inojezičnim hrvatskim, analizirat će se razvojna odstupanja i njihova zastupljenost te pokušati utvrditi sličnosti i razlike među njima s obzirom na različite materinske jezike studenata (slavenske i druge). *Ključne riječi: inojezični hrvatski, međujezik, razvojna odstupanja, prijenosna odstupanja*

Errors in Diary Entries of Foreign Students of Croaticistics

Apart from Croatia, Croatian language is studied in foreign universities as well. One part of those Croatian language students come to Croatian universities as a part of international student exchange programmes. In this paper the authors analyse the diary entries made during students' one-term (six-month long) stays at the University of Zadar. They are all third year students of Croatian language studies and their first languages are different (English, Turkish, Czech, Polish and Slovak). This analysis determines transfer and developmental language errors at the orthographic, morphological, syntactic and lexical level. Since the first languages of the students are different, the paper will not deal in detail with transfer errors that appear under the influence of the first language. Besides, transfer errors are more present at the beginning levels of foreign language acquisition and developmental errors prevail later and they are not connected with a dominant language system. The work will therefore deal with analysis of developmental errors which is an integral part of the learning process. Having taken into account individual reasons which influence learning Croatian as a foreign language, the work will analyse developmental errors and their presence and it will try to determine similarities and differences in interlanguages of the students concerning their first languages (Slavic and others).

Key words: Croatian as L2, interlanguage, developmental errors, transfer errors

Marija BOŠNJAK
Sveučilište u Zagrebu
marija.bosnjak@unizg.hr

E-lektor = virtualni kamiondžija

U današnje se vrijeme sve više poslova obavlja internetom pa tako i sveučilišna nastava inih jezika. Ovaj se rad bavi okolnostima rada nastavnika inih jezika koji se održavaju *online*, i to jezika koji uči manji broj učenika, kao što je to hrvatski. Kao slučaj proučava se prvi e-tečaj hrvatskoga kao inoga jezika za početni stupanj u Hrvatskoj, koji se održava od proljeća 2011. godine, a ove jeseni počinje deveti semestar nastave. Kako se program sastoji od samostalnoga učenja uporabom nastavnih materijala pripremljenih u sustavu MoD te pojedinačnih i skupnih razgovora s nastavnikom pomoću Skypea i Webinara, potrebno je organizirati pojedinačnu nastavu uživo dva puta tjedno – svaki polaznik ima ukupno 24 sata nastave uživo, a nastavnici su dosad održali više od 1300 sati izravne nastave. Zbog polaznika iz različitih dijelova svijeta (dosad ih je bilo pedesetak iz 24 zemlje sa svih kontinenata) i raspona vremenskih zona od -9 do +11 sati u odnosu na hrvatsko vrijeme, nastavu nije moguće rasporediti unutar uobičajenoga radnoga vremena, nego se ona održava od 7 sati ujutro do 22 sata navečer. Pitanje je koja je norma takvoga e-lektora i kako računati vrijeme između pojedinih sati u odnosu na normu lektora koji poučava jezik u učionici unutar normalnoga vremenskoga okvira. Očito je da bi trebalo odrediti posebnu normu u takvim slučajevima, kao što to imaju liječnici koji rade u smjenama ili profesionalni vozači koji nakon određene satnice moraju napraviti zakonom utvrđenu stanku. U radu će se ponuditi i moguća rješenja, nužno potrebna kad jedan lektor mora pokrivati nastavu u cijelomu rasponu.
Ključne riječi: e-tečaj, nastava uživo, vremenska razlika, lektorska norma

E-lector = A Virtual Truck Driver

Nowadays more and more tasks are performed online including university foreign language classes. This paper addresses the situation of lectors (language teachers) who work online, especially when teaching languages like Croatian that attract a relatively small number of learners.

The case study is the first e-course of Croatian as a foreign language for beginners that has been held since spring 2011. The program – which enters its ninth semester this fall – consists of independent learning using instructional materials prepared in the MoD system and individual and group sessions with the lectors via Skype and webinar. Individual classes are arranged twice a week, giving each student a total of 24 live sessions. The e-lectors in the program have so far held more than 1,300 hours of one-on-one online sessions.

Since students come from all parts of the world (so far 50 participants from 24 countries and all continents) and the range of time zones are from -9 to +11 hours relative to Croatian time, the classes cannot fall within regular working hours in Croatia – during the e-course classes begin at 7 a.m. and last till 10 p.m. This poses the question of the workload of e-lectors and how to regard the time between the classes compared to standard language instructors who teach the language in the classroom within the regular time frame.

Obviously in such cases a specific workload has to be defined, similar to doctors working in shifts or professional drivers required to take regular rest breaks after hours of driving. The paper will also offer possible solutions for the situations where one lektor has to cover the whole range of classes scheduled for students from different time zones.

Key words: e-course, online live sessions, different time zones, lector workload

Lidija CVIKIĆ

Učiteljski fakultet, Zagreb

lcvikic@gmail.com

Kuda smo krenuli i kamo idemo?**Prvo desetljeće istraživanja ovladavanja hrvatskim kao inim jezikom**

O učenju i poučavanju hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika znanstveni se i stručni radovi objavljuju intenzivnije posljednjih petnaestak godina, no tek se u posljednjih deset godina može govoriti o uspostavljanju posebnoga područja istraživanja ovladavanja hrvatskim kao inim jezikom (OHIJ). Naime, 2005. godine objavljena je prva znanstvena monografija o OHIJ-u, (Jelaska i sur. 2005), organiziran je prvi skup HIDIS (Hrvatski kao drugi i strani jezik) te je pokrenut časopis Lahor. Stoga se ta godina može smatrati početkom uspostave OHIJ-a kao zasebnoga istraživačkoga područja. U radu se analiziraju rezultati istraživačkoga rada na kraju prvoga desetljeća OHIJ-a. Na temelju iscrpne analize objavljenih radova o OHIJ-u u posljednjih 10 godina raspravljat će se o glavnim istraživačkim temama i njihovim rezultatima iz triju očista: doprinosa općim spoznajama o ovladavanju inim jezikom, doprinosa jezikoslovnoj kroatistici te primjeni ovih spoznaja u poučavanju hrvatskoga kao inoga jezika. Na kraju rada raspravljat će se o mogućim i potrebnim smjerovima istraživanja u budućnosti.

Ključne riječi: hrvatski kao ini jezik, istraživanje, učenje i poučavanje

First Decade of Researching Croatian as L2

The teaching and learning of Croatian as L2 has been a topic of research for over 15 years but only the last 10 years can be considered as the period when research of Croatian as L2 (OHIJ) was established as an independent research field. Namely, in 2005 the first scientific book on OHIJ was published, the first conference HIDIS was organized and the first issue on the journal Lahor was published. This paper deals with the results of the research on OHIJ in the first decade. Based on the literature analysis three different aspects of OHIJ will be discussed: its relevance to SLA, its relevance to Croatian linguistics and its application to teaching. Also, possible and relevant topics for future research will be suggested.

Key words: Croatian as L2, research, teaching, learning

Kristina ČENDO

Sveučilište „Sv. Kiril i Metodij“, Skopje (Republika Makedonija)

kristina.cendo@zg.t-com.hr

**Anegdota kao lingvodidaktički predložak
u nastavi hrvatskog kao drugog i stranog jezika**

Lingvodidaktički predložak vrsta je pomno odabranoga teksta koji služi za izučavanje, analizu, usustavljivanje ili ponavljanje stečenoga znanja u nastavi. To su tekstovi koji se nalaze u udžbenicima, čitankama i priručnicima u nastavi koji imaju određenu funkciju i s obzirom na nastavni sadržaj i s obzirom na obrazovne, odgojne i funkcionalne zadaće koje valja postići u okviru nastavnoga sata. Pregledom udžbenika za poučavanje hrvatskoga jezika kao drugoga i stranoga jezika primijećeno je da se gotovo ni u jednom ne pojavljuje anegdota kao specifična vrsta teksta koji bi svojom kratkoćom i sadržajem odgovarao mnogim zahtjevima nastave: od gramatičkih, komunikacijskih do kulturoloških. U ovom radu bit će

predstavljena anegdota kao specifična vrsta teksta koja svojom posebnošću odgovara mnogim zadacima koje se postavljaju pred studente ili učenike koji usvajaju hrvatski kao drugi ili strani jezik te im može pomoći u njegovu ovladavanju. Kako su vezane uz važne osobe iz hrvatskog znanstvenog, društvenog i književnog života, anegdote predstavljaju živo i neiscrpno vrelo za izučavanje hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika.

Ključne riječi: lingvodidaktički predložak, anegdota, hrvatski kao drugi i strani jezik

*Anecdote as Linguodidactic Template
in Teaching of Croatian as Second and Foreign Language*

Linguodidactic template is a kind of carefully selected text used for the study, analysis, systematization or revision of knowledge acquired in the classroom. These texts can be found in textbooks, reading books and teaching manuals that have a specific function both with respect to the teaching content and the educational and functional tasks to be achieved within the framework of the teaching hours. In reviewing the textbooks for teaching the Croatian language as the second and foreign language, it was noted that almost no anecdotes appear as a specific type of text that due to its brevity and content would meet many teaching requirements: ranging from grammatical, communicational to cultural ones. This paper will present the anecdote as a specific type of text whose special character corresponds to the many tasks that are set before the students or pupils acquiring Croatian as the second or foreign language and helping them in their efforts. Since anecdotes are often associated with important people from the Croatian scientific, social and literary life, they represent a vivid and inexhaustible source for the study of the Croatian language as the second and foreign language.

Key words: linguodidactic template, anecdote, Croatian as the second and foreign language

Marica ČILAŠ

Filozofski fakultet, Zagreb

cilasm@yahoo.com

Zašto u IHJ-u eksplicitno poučavati glagole u kontekstu

Glagoli, njihova gramatička i značenjska obilježja, poučavaju se od samoga početka u okviru nastave hrvatskoga kao inoga jezika. Na srednjem stupnju poučavanja IHJ-a glagol dolazi u središte poučavanja: u okviru obradbe manje predvidivih ili rjeđih prezentskih skupina, sistemizacije glagolskoga vida, slaganja subjekata i predikata te upotreba određenih glagolskih oblika u složenim rečenicama. Usto se obrađuju i leksička gnijezda pojedinih glagola. Ciljevi su poučavanja leksičkih gnijezda glagola višestruki: 1. proširivanje vokabulara dovodeći u značenjsku i tvorbenu vezu već usvojene glagole s glagolima koji se iz njih izvode, 2. prepoznavanje prefiksacije kao plodnoga tvorbenoga modela u hrvatskome jeziku i 3. upućivanje na značenja prefikasa kako bi učenici tijekom samostalnog učenja analogijom s poučavanim glagolima mogli predvidjeti značenja prefigiranih njima dotad nepoznatih glagola. Na korpusu od 20 leksičkih gnijezda pokazat ćemo koja značenja unose prefiksi prisutni u tim izvedenim glagolima te ćemo ih na temelju semantičkih analiza koje smo našli u literaturi (Belaj 2004, 2008, Brala-Vukanović i Rubinić 2011, Šarić 2011, 2012) i koje ćemo sami provesti podijeliti u predvidive i manje predvidive te na temelju toga prikazati semantičku strukturu nekoliko leksičkih gnijezda. Teorijski je okvir istraživanja

kognitivnolingvistički, a svrha je ponuditi metodologiju za poučavanje glagola u kontekstu u hrvatskome kao inome jeziku.

Ključne riječi: hrvatski kao ini jezik, glagoli u kontekstu, prefiksacija

Why Verbs Are Explicitly Taught in Context in Croatian as L2

Verbs, along with their grammatical and semantic features, are taught from the very beginning in courses of Croatian as a second and foreign language (L2). At the intermediate level of the study of Croatian as L2, a verb becomes the focal point of learning when dealing with: the treatment of less predictable or rarer present tense forms; in the systematization of verbal aspect; subject-predicate agreement; and, the use of certain verb forms in complex sentences. In addition, we deal with lexical nests of individual verbs. The objectives of teaching lexical nests of verbs are multiple: firstly, vocabulary enrichment leading to a semantic and morphological connection between already adopted verbs with verbs that are derived from them; secondly, the recognition of prefixation as a productive word formation model in the Croatian language; and thirdly, reference to the prefixes' meanings so that students who learn on their own could, by analogy with previously taught verbs, predict the meaning of prefixed verbs they see for the first time. In a lexical corpus of twenty lexical nests, we will show which meanings the prefixes that are present in these derived verbs contribute to the verbs. At the end, on the basis of semantic analyses that we found in consulted works (Belaj 2004, 2008, Brala-Vukanović and Rubinić 2011, Šarić 2011, 2012) and those analyses we will conduct ourselves, prefixes will be divided into predictable and less predictable, and based on that, we will show the lexical semantic structure of several lexical nests. The theoretical framework of the research is cognitive-linguistic, and the purpose is to offer a methodology for the teaching verbs in context in courses of Croatian as a second and foreign language.

Key words: Croatian as a second and foreign language, verbs in context, prefixation

Ana ČAVAR

Filozofski fakultet, Zagreb

ana.cavar@gmail.com

Ivana VIDOVIĆ BOLT

Filozofski fakultet, Zagreb

ividovic@ffzg.hr

Pristupi frazeološkim sadržajima u inojezičnim udžbenicima

Cilj je ovoga rada prikazati različite pristupe frazeološkim sadržajima u odabranim suvremenim inojezičnim udžbenicima. Zastupljenost frazeoloških sadržaja i njihova uloga u nastavnoj praksi uvjetovana je teorijskim okvirom poučavanja inih jezika (npr. Forment Fernández (1998), Penadés Martínez (1999), Fernandez Prieto (2004), González Rey (2006, 2012), Kodrić i Vidović Bolt (2010), Thran (2011), Vidović Bolt (2013), Giel (2014)). Razvoj komunikacijske jezične sposobnosti kao temeljni cilj ovladavanja jezikom u komunikacijski usmjerenj nastavi upozorio je na potrebu sustavnog i razrađenog uključivanja frazema u nastavu te njihova izravno poučavanja. Iako se koncepcije uvođenja i razrade frazeoloških sadržaja u inojezičnom hrvatskom dosad nisu sustavnije istraživale, postojeći su radovi upozorili na potrebu razrađenijeg pristupa u uvođenju frazeoloških repertoara u udžbenike i nastavne materijale. Svrha je istraživanja stoga pružiti uvid u različite frazeodidaktičke modele primjenjive u nastavnim materijalima inojezičnog hrvatskog.

Ključne riječi: frazeološki sadržaji, ini jezik, nastavni materijali, frazeodidaktika.

Approaches to phraseology in second language textbooks

The objective of this paper is to present different approaches to phraseology in selected contemporary second language textbooks. The incidence of phraseological units and their role in the teaching practice depends on a theoretical framework of foreign language teaching (e.g. Forment Fernández (1998), Penadés Martínez (1999), Fernández Prieto (2004), González Rey (2006, 2012), Kodrić and Vidović Bolt (2010), Thran (2011), Vidović Bolt (2013), Giel (2014)). The development of communicative competence, as the main goal of mastering a language in communication-based language teaching, warns of the need for systematic, well developed, and direct inclusions of idioms into teaching. Although the concept of introducing and developing phraseological units in teaching Croatian as a second language have so far not been studied in a more systematic way, existing research has emphasized the need to develop a more elaborate approach to introducing phraseology-related content into textbooks and teaching materials. The aim of this research is thus to provide insight into various didactic models of teaching phraseology applicable in preparing teaching materials for Croatian as a second language.

Key words: phraseological units, second and foreign language, course materials, phraseodidactics

Ranka ĐURĐEVIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb
rdurdevic@gmail.com

Jelena CVITANUŠIĆ TVICO

Filozofski fakultet, Zagreb
jelena.cvitanusic@gmail.com

„Ovo (ne) volim, a ovo mi se (ne) sviđa“ – Izražavanje (ne)naklonosti
u hrvatskome kao inom jeziku

Prema opisnim okvirima referentnih razina B1 i B2 (ne)naklonost se u hrvatskome jeziku izražava (zanijekanim) glagolima *voljeti*, *obožavati* i *mrziti* u modalnoj i samoznačnoj uporabi, konstrukcijama s glagolom *sviđati se*, pridjevima, često praćenim gradacijskim česticama, u službi semantičke jezgre kopulativnoga predikata te prilozima *rado* i *nerado*. Pretpostavka je, također, da se pri izražavanju neke općenitije (ne)naklonosti koristimo glagolom *voljeti*, dok ćemo pri izražavanju (ne)naklonosti čemu konkretnijem prije odabrati glagol *sviđati se*.

U ovom će izlaganju biti riječi o odstupanjima koja se javljaju pri izražavanju (ne)naklonosti prema osobama, stvarima i pojavama u pisanoj i usmenoj produkciji na spomenutim razinama učenja hrvatskoga kao inoga jezika. Odstupanja se javljaju najčešće pri odabiru odgovarajuće konstrukcije (prije svega kod uporabe glagola *voljeti* i *sviđati se*) pa će se pokušati odgovoriti na pitanje što obično uzrokuje takva odstupanja, točnije, prevladavaju li prijenosne pogreške kao posljedica prijevoda iz materinskoga jezika ili uzrok ipak treba potražiti u kognitivnome aspektu izražavanja (ne)naklonosti, individualnome stavu govornika prema objektu (ne)naklonosti ili kulturnom kontekstu iz kojega govornik potječe.

S ciljem iznalaženja odgovora koji bi pomogao i u procesu poučavanja konstrukcijama koje se koriste za izražavanja (ne)naklonosti provest će se istraživanje među polaznicima Croaticuma koji hrvatski jezik uče na razinama B1+ i B2 prema ZEROJ-u, kao i među izvornim govornicima hrvatskoga jezika.

Ključne riječi: izražavanje (ne)naklonosti, jezični prijenos, kognitivni aspekt, hrvatski kao ini jezik

„Ovo (ne) volim, a ovo mi se (ne) sviđa“ – Expressing (Dis)likes in Croatian as L2

According to the frameworks of the referent levels B1 and B2, (dis)likes in the Croatian language are being expressed with the (negative) form of the verbs *to love*, *to adore* and *to hate* in the modal and semantic use, with the constructions *to like*, adjectives, often followed by gradation particles in the role of semantic core of the link verb as well as with adverbs *gladly* and *aversely*. Assumption is also that for expressing some general (dis)likes we use the verb *to love* and for some specific (dis)likes the verb *to like* is being used more often.

This research will discuss errors in expressing (dis)likes toward persons, things and phenomena in written and oral production in B1+ and B2 levels of learning the Croatian language. Errors are more frequent in choosing proper construction (primarily in the use of verbs *to love* and *to like*) so we'll try to find out what usually causes such errors. More precisely, we are going to discuss whether transfer errors, which are the result of translation from the mother tongue, prevail or whether the causes for such errors can be found in the cognitive aspect of expressing (dis)likes, the speaker's attitude to the object of (dis)like or his/her cultural context.

With the aim of finding an answer that could help in the teaching of constructions for expressing (dis)like we shall conduct research among students in Croaticum on levels B1+ and B2 according to CEFR, as well as among the native speakers of the Croatian language. *Key words: expressing (dis)likes, language transfer, cognitive aspect, Croatian as L2*

Björn HANSEN

Sveučilište u Regensburgu (Njemačka)

bjoern.hansen@sprachlit.uni-regensburg.de

Replikacije sintaktičkoga obrasca (sintaktičko kalkiranje)
u nasljednome hrvatskome i srpskome u Njemačkoj

Izlaganje se bavi replikacijom, odnosno kalkiranjem sintaktičkih struktura u nasljednome hrvatskome i srpskome u Njemačkoj. Pokušat ćemo oblikovati općenitu tipologiju replikacija sintaktičkih obrazaca, koju želimo zorno prikazati pomoću podataka iz pilot istraživanja koje smo proveli na odsjeku za slavenske jezike na Sveučilištu u Regensburgu. Ta tipologija bi također trebala biti primjenjiva na druge jezike u kontaktu. Razlikujemo četiri tipa replikacija: 1. Kontaktom potaknuta gramatikalizacija, 2. Polisemno kopiranje gramatičke funkcije, 3. Restrukturiranje i 4. Nestajanje gramatičkoga obrasca. Pokazuje se da replikacijiprije svega podliježu konstrukcije koje imaju veze s leksički poveznim jedinicama kao što su valencijske konstrukcije. Osim toga, repliciraju se i shematične konstrukcije kao kontrolne konstrukcije s infinitivom, dativni subjekt, povezivanje posvojno-povratne zamjenice i redosljed u okviru enklitika i smještanja predikata. Naše istraživanje ima i temeljnu važnost za jezičnu nastavu hrvatskoga jezika u inozemstvu, ne samo na sveučilištima nego i na privatnim ustanovama, jer među studentima velik udio čine nasljedni govornici. Lektori su pak suočeni s velikim izazovima: istodobno moraju poučavati početnike i nasljedne govornike, a nema prijeko potrebnih posebnih priručnika, ni standardiziranih testova niti programa, odnosno kurikuluma. Kao prvo, moramo utvrditi oblik tih nasljednih jezika da bi sljedeći korak bila izrada nastavnih materijala.

Ključne riječi: nasljedni jezik, hrvatski jezik, srpski jezik, sintaksa, replikacija (kalkiranje)

Jasmina IVŠAC PAVLIŠA

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb

*jivsac@erf.hr***Maja PERETIĆ**

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb

*maja@erf.hr***Andrea FEJEŠ**

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb

Aplikacijama do čitanja: „Slovarica“ i „Glaskalica“

U okviru projekta „Kompetencijska mreža zasnovana na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama za inovativne usluge namijenjene osobama sa složenim komunikacijskim potrebama“ (ICT-AAC) razvijene su dvije aplikacije za pokretne uređaje usmjerene na poticanje čitalačkih vještina djece predškolske dobi. Vođeni rezultatima znanstvenih istraživanja koji navode da su se kao jedni od najvažnijih prediktora uspjeha u čitanju pokazale vještine poznavanja slova i fonološka svjesnost (Whitehurst, Lonigan, 1998., 2003), odlučeno je da se izrade dvije aplikacije koje bi poticale te predvještine. Aplikacija „Slovarica“ na interaktivan način potiče stvaranje veze između vizualnog oblika (grafema) i zvučnog ostvarenja (fonema), što kao rezultat ima učenje slova hrvatskog jezika. Posebnost je aplikacija na pokretnim uređajima u tome da korisnik sam može dodavati svoje fotografije u postojeću bazu simbola te tako usvajati povezanost između grafema i fonema i širiti svoj rječnik. Aplikacija „Glaskalica“ potiče drugu važnu predvještinu čitanja – fonološku svjesnost. Ona se odnosi na prepoznavanje i baratanje dijelovima manjima od riječi, a njezin razvoj prolazi kroz faze: svjesnost o riječima, svjesnost o slogovima, svjesnost o rimi, prepoznavanje glasova, glasovno stapanje, glasovna raščlamba te manipulacija glasovima. Aplikacija obuhvaća zadatke poznavanja prvog, zadnjeg i svih glasova u riječima, a svi su zadaci podijeljeni u dvije razine: lakše i teže zadatke. U okviru izlaganja prikazat će se primjeri uporabe aplikacija.

Ključne riječi: fonologija, fonološka svjesnost, opismenjavanje, čitanje, e-aplikacija

From Applications to Reading: „Slovarica“ and „Glaskalica“

Within the project “ICT Competence Network for Innovative Services for Persons with Complex Communication Needs“ (ICT-AAC) two educational applications for mobile devices were developed. Those applications are focused on the development of reading skills in preschool children. Guided by the results of scientific studies that suggest that as one of the most important predictors of success in reading skills are letter knowledge and phonological awareness (Whitehurst, Lonigan, 1998th, 2003), it was decided to create two applications which encourage those skills. In an interactive way the application “Slovarica” assists children to discover connections between visual form (grapheme) and sound (phonemes) of a particular word which results in the learning of letters in the Croatian language. The application "Glaskalica" encourages another important pre-reading skill - phonological awareness. Phonological awareness refers to the identification and handling of small parts of the word. Development of phonological awareness goes through stages: awareness of words, syllables awareness, awareness of rhyme, phoneme recognition, phoneme blending and analysis and manipulation of phonemes. The application includes the tasks of recognizing the first, last and then all the phonemes in words. All tasks are divided into two levels: easy and difficult. Also, the applications on mobile devices allows for the users to upload their own

photos and add them to the suite of symbols. Within the presentation examples of the use of these applications will be shown.

Key words: phonology, phonological awareness, literacy, reading, e-applications

Nada FILIPIN

Filozofski fakultet, Zagreb

nzupanov@ffzg.hr

Hrvatski kao nasljedni jezik govornika odraslih u italofonom okruženju

U radu će se predstaviti svojstva skupine hrvatskih govornika rođenih i odraslih u italofonim sredinama Švicarske i sjeveroistočne i sjeverne Italije. Svim je ispitanicima useljenički hrvatski jedan od dva idioma koja su istovremeno usvajali u najranijem djetinjstvu. Podatci su prikupljeni na dva načina: raščlambom petominutnih snimki slobodnoga nevezanoga govora na hrvatskom i talijanskom jeziku te polustrukturiranim intervjuom kojim je ispitana njihova individualna jezična povijest i stavovi prema oba jezika.

Na temelju snimki provedena je fonološka i morfosintaktička analiza tih dvaju jezika. Svi se ispitanici služe talijanskim standardom koji je na fonološkoj razini znatno dijatopijski obilježen, dok su u njihovom hrvatskom jeziku dijatopijske značajke hrvatskih dijalekata prisutne na svim jezičnim razinama.

Pokazalo se da je status hrvatskoga i okolinskoga jezika različit: tijekom govornikova odrastanja i školovanja hrvatski redovito ostaje na razini obiteljskoga, razgovornoga jezika, dok se okolinski jezik razvija u funkcionalnim stilovima i registrima. Ispitanici najčešće talijanski jezik samoprocjenjuju kao materinski. Međutim, nitko se od govornika, bez obzira na spol, ne smatra aktivnim govornikom topolekta mjesta u kojemu živi, ali ga svi razumiju. Svi ispitanici pokazuju visoku razinu afektivne vezanosti uz hrvatski jezik, ali nisko procjenjuju njegovu važnost u budućemu životu, kao i korist koju mogu imati od poznavanja hrvatskoga jezika. Na temelju prikupljenih podataka zaključuje se da je obiteljska situacija i odnos roditelja prema jeziku jedan od važnih čimbenika u oblikovanju stava druge generacije hrvatskih govornika prema hrvatskomu kao svojem nasljednom jeziku.

Ključne riječi: hrvatski kao nasljedni jezik, talijanski jezik, dvojezičnost, obiteljski jezik, stavovi govornika

Croatian as Heritage Language of Speakers Raised in Italophone Environments

This research aims to describe the linguistic features of a group of Croatian speakers born and raised in the italophone environments of Switzerland and Northern and North-Eastern Italy. Their Croatian is an immigrant language that has been naturally acquired in early childhood alongside the idiom spoken in the environment. The data was obtained through the analysis of five-minute-long recordings of the respondents' uninterrupted free speech in Croatian and Italian and the semi-structured interview used to elicit their individual language background and their attitudes towards both languages.

The recordings were analysed on the phonological and morphosyntactic level. The results show that all the respondents demonstrate a native speakers' competency in Italian. They speak standard Italian, which is diatopically marked on the phonological level. On the other hand, their performance in Croatian is marked by prominent features of Croatian dialects which are not only phonological, but morphosyntactic and lexical as well.

Our data point to the different status of Croatian and the majority language spoken by the community. During the respondents' childhood and schooling, Croatian remains to function

as their colloquial family language, while their majority language develops in all functional styles. The research indicates that the respondents perceive majority language as their mother tongue. However, none of the speakers, regardless of their sex, consider themselves as active speakers of local vernacular, but they all state they understand it completely. All respondents show a high level of emotional attachment to the Croatian language, but at the same time estimate its importance for their future as insignificant, as well as the possible benefits the knowledge of Croatian might bring them. Based on the elicited data we conclude that family dynamics and the respondents' parents' attitudes towards their mother tongue function as important factors that shape the attitude of the second generation Croatian immigrants towards their heritage language.

Key words: Croatian as heritage language, Italian language, bilingualism, home language, speakers' attitudes

Igor Marko GLIGORIĆ

imgligoric@gmail.com

„Male riječi” u hrvatskome jeziku kao inojezičnome

U radu se nastoji sustavno pristupiti problemu nepromjenjivih riječi u hrvatskome jeziku kao inojezičnome. Posebna se važnost u tematiziranju toga problema pridaje veznicima, česticama i uzvicima. U tekstu se nastoji naglasiti uloga spomenutih vrsta riječi u poučavanju i učenju jezika, utjecaj „malih riječi” na semantiku riječi, rečenice i teksta te razlike u pristupu navedenim vrstama riječi u priručnicima. Rad analizira zastupljenost „malih riječi” i njihova gramatičkoga opisa u udžbenicima hrvatskoga jezika za neizvorne govornike. S obzirom na analizu razložno je ustvrditi da je potrebno povećati sadržaje koji se odnose na spomenute vrste riječi te se naglašava njihov utjecaj na razvoj pragmatičke (tj. komunikacijske) kompetencije neizvornih govornika. U vezi s rečenim izrađen je upitnik kojime se provjera mogu li neizvorni govornici ispravno upotrijebiti pojedini uzvik/veznik, tj. određenu česticu. *Ključne riječi: veznik, čestica, uzvik, hrvatski kao inojezični, komunikacijska kompetencija*

"Small Words" in Croatian as L2

This paper discusses the problem of uninflected words in Croatian as L2. The problem of conjunctions, particles and interjections is specially emphasized. The paper aims at stressing the importance of the aforementioned word classes in language teaching and learning, the influence of "small words" on the semantics of words, sentences and text and differences in the grammatical approach to uninflected words in recent textbooks. This paper analyzes the representation of "small words" and their grammatical description in textbooks of Croatian language for non-native speakers. Considering the analysis, the necessity of increasing the grammatical description of aforementioned words is stressed out and their influence on the development of pragmatic (i.e. communicative) competence of non-native speakers is highlighted. Considering mentioned issues, a questionnaire is made to find out whether non-native speakers can use the right interjection/conjunction/particle in the related context successfully or not.

Key words: conjunction, particle, interjection, Croatian as L2, communicative competence

Milvia GULEŠIĆ MACHATA

Filozofski fakultet, Zagreb

mgulesic@ffzg.hr

Martin MACHATA

Filozofski fakultet, Zagreb

mmachata@ffzg.hr

Tako slični, a tako različiti: srodni jezici i brojevne riječi

Ovladavanje slavenskim jezicima različito je od ovladavanja nesrodnim jezicima. Srodnost je prednost, ali može biti i nedostatak u ovladavanju jezikom (Gulešić 2003, Gulešić Machata i Jelaska 2010, Sokolić i Vidović 2012, Gulešić Machata i Machata 2013. i dr.). Pri učenju srodnih jezika postoji velika početna prednost, naprimjer na razini gramatičkih kategorija koje su (sve ili većinom) podudarne. Bliski jezici uglavnom su podudarni i u kategorijskim oblicima, kao i u mnogim pojedinačnim pravilima. Uz to, imaju velik broj zajedničkih leksema. Općenito se smatra da su u ovladavanju slavenskim jezicima prednosti veće od nedostataka, pa Slaveni, zaključuje se, obično brže uče druge slavenske jezike od ostalih učenika. U izlaganju je riječ o tome vrijedi li takav zaključak i za ovladavanje brojevnim riječima u srodnim jezicima. U svakom jeziku postoje riječi koje su komunikacijski važnije i riječi koje su komunikacijski manje važne, a brojevne su riječi komunikacijski izuzetno važne. Prisutne su od početka učenja, međutim, s morfološkoga i sintaktičkoga gledišta u slavenskim su jezicima one vrlo složene. Odstupanja u govoru neizvornih govornika kod brojevnih riječi česta su, a slavenski govornici u tome nisu izuzetak. Prikazat će se analiza očekivanih odstupanja, to jest pretpostavke koje će pogreške u brojevnim riječima raditi Slovaci, studenti hrvatskoga kao inoga jezika (HIJ-a), i Hrvati, učenici slovačkoga kao inoga jezika (SIJ-a). Zatim se prikazuju rezultati istraživanja brojevnih riječi u međujeziku učenika HIJ-a i u međujeziku učenika SIJ-a te daju zaključci koji umnogome vrijede općenito za ovladavanje brojevnim riječima u srodnim slavenskim jezicima, ne samo u slovačkom i hrvatskom jeziku.

Ključne riječi: slavenski jezici, brojevne riječi, analiza očekivanih odstupanja

So Similar, Yet So Different: Related Languages and Numeral Words

Mastering Slavic languages differs from mastering unrelated languages. Relatedness is an advantage, but can also be a hindrance when mastering a language (Gulešić 2003, Gulešić Machata and Jelaska 2010, Sokolić and Vidović 2012, Gulešić Machata i Machata 2013 etc). When learning related languages, there is a great initial advantage, for instance on the level of grammatical categories which (all or most of them) coincide. Close languages mostly coincide in categorical forms, as well as in many individual rules. In addition, they have a large number of common lexemes. It is generally believed that in the mastering of Slavic languages, advantages exceed the disadvantages, hence Slavs, the common conclusion is, usually learn other Slavic languages faster than other learners. The presentation deals with whether this is also a valid conclusion when it comes to mastering numeral words in related languages. In every language there are words which are more important with regard to communication, and those that are less so, and numeral words are in that respect of utmost importance. They are present from the very beginning of learning, however, from the morphological and syntactic point of view, in Slavic languages they are very complex. Deviations in the speech of non-native speakers with regard to numeral words are frequent, and Slavic speakers are no exception. The presentation will show an analysis of expected deviations, i.e. assumptions on which mistakes in numeral words will be made by Slovaks,

learners of Croatian as L2 (CL2), and by Croats, learners of Slovak as L2 (SL2). Furthermore, results of research into numeral words in the interlanguage of CL2 learners and the interlanguage of SL2 learners will be shown, and conclusions offered which to a large extent can be applied to the mastering of numeral words in related Slavic languages in general, and not just in Slovak and Croatian.

Key words: Slavic languages, numeral words, analysis of expected deviations

Lana HUDEČEK

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje

lhudecek@ihjj.hr

Milica MIHALJEVIĆ

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje

mmihalj@ihjj.hr

Korpus tekstova kao podloga za izradu jezičnih priručnika

U radu će se na konkretnim primjerima pokazati kako odabrani ciljani korpus može usmjeriti istraživača pri izradbi jezičnih priručnika. Prikazat će se iskustva istraživača pri radu na tri jezična priručnika: *Mali pravopis hrvatskoga jezika*, *Religijski pravopis* i *Hrvatski jezik na maturi*. *Mali pravopis hrvatskoga jezika* trenutačno se izrađuje u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Namijenjen je učenicima od 1. do 4. razreda koji tek usvajaju osnovna pravopisna pravila. Pri izradbi toga priručnika krenuli smo od udžbenika hrvatskoga jezika za 1. do 4. razred iz kojega smo izlučili sva jezična pravila te od korpusa svih udžbenika i priručnika za učenike od 1. do 4. razreda iz kojih smo ekscerpitali pravopisno zanimljive primjere za pravopisni rječnik. Izrada *Religijskoga pravopisa* na samome je početku te se radi na koncepciji i definiranju korpusa tekstova na kojima će se taj priručnik temeljiti. *Hrvatski jezik na maturi* priručnik je koji se temelji na korpusu učeničkih eseja na državnoj maturi te učeničkih školskih zadaća. Iz tog su korpusa izlučene najčešće pogreške na svim jezičnim razinama te je izrađen priručnik namijenjen ispravljačima eseja na državnoj maturi te učenicima koji polažu državnu maturu.

Ključne riječi: korpus tekstova, jezični priručnici, pravopis

The Corpus of Texts as the Basis of the Compilation of Language Manuals

The authors will give specific examples to illustrate how a selected corpus of texts can direct the researcher while compiling different language manuals. This will be illustrated on the work on three language manuals: *Mali pravopis hrvatskoga jezika*, *Religijski pravopis* and *Hrvatski jezik na maturi*.

Mali pravopis hrvatskoga jezika (A Small Orthographic Manual of Croatian Language) is a manual for elementary school children (1st to 4th grade), which is being compiled at the moment. The corpus for this manual consists of all Croatian textbooks (for the orthographic rules) and textbooks of all subjects (for the orthographic dictionary).

Work on *Religijski pravopis* (Orthographic Manual of Religion) is at the very beginning and we are still defining the corpus of texts and theoretical framework of this manual.

Hrvatski jezik na maturi has just been published. It is a manual for high school seniors writing their final essay in Croatian. The work on this manual was based on the corpus of student essays from which the most common mistakes have been detected and analyzed. This manual is primarily for teachers correcting essays and for students writing their final essay.

Key words: corpus of texts, language manuals

Marijana JANJIĆ
Sveučilište u Zadru
marijanajanjic@yahoo.com

Usporedba sustava imenica u hrvatskom i hindskom jeziku

Rad će analizirati pojedine aspekte sustava imenica u hrvatskome i hindskome jeziku kako bi se kontrastivnim pristupom uputilo na sličnosti odnosno na razlike među njima. Hrvatski jezik, kao jedan od slavenskih jezika, odlikuje se kompleksnim sustavom deklinacijskih nastavaka. Hindski je jezik s druge strane, kao mnogi moderni indoarijski jezici, tijekom stoljeća izgubio mnoge aspekte deklinacijskoga sustava kakav se može naći u sanskrtu kao predstavniku starih indoarijskih jezika. Naglasak je međutim na razumijevanju i na predočavanju trenutačnoga stanja u sustavu imenica, a ne na dijakronijskom praćenju razvoja u etapama koji je doveo do trenutačnoga stanja. Osnovu rada čini usporedba padežnoga sustava, a popratno se autorica osvrće i na kategorije roda i broja. Cilj je rada omogućiti pregledan osvrt na gramatičku strukturu imenskoga sustava u ovim dvama jezicima a u svrhu olakšavanja učenja nekoga od ta dva jezika kao stranoga jezika iz perspektive učenika ili njihova poučavanja iz perspektive učitelja.

Osobito se zanimljivim čine razlike i sličnosti u tvorbi i funkcijama genitiva i akuzativa te će se stoga usporednom analizom pokušati utvrditi valjanost ove pretpostavke koja se nametnula iskustvom učenja hindskoga jezika te poučavanja hrvatskoga kao stranoga jezika nekolicini govornika hindskoga te pandapskoga jezika. Budući da su padežni odnosi povezani sa sintaktičkim obrascima, rad će se osvrnuti i na one koji bi učenicima mogli zadati glavobolju pri susretu s hrvatskim ili hindskim kao stranim jezikom iz perspektive govornika hindskoga ili hrvatskoga jezika.

Ključne riječi: poredbeni opis, imenski sustav, padeži, akuzativ, genitiv, hrvatski jezik, hindski jezik, poučavanje

Comparison of Noun System in Croatian and Hindi

The paper will analyze aspects of the noun system in Croatian and Hindi in order to underline similarities and dissimilarities between them. As one of the Slavic languages, Croatian is known for its complex declination structure. As one of modern Indo-Aryan languages, Hindi has over centuries lost many aspects of the noun system that Sanskrit, as an old Indo-Aryan language, was familiar with. The emphasis is, however, on the up-to-date state of affairs and not on the diachronic developments in the noun system. The predominance is given to the comparison of cases, while the categories of gender and number are only touched upon. The goal is to present an overview of grammatical features in the noun system of these two languages. The aim of such an endeavour is to shed some of the burden of the student interested in one of these languages as a foreign idiom as well as some of the burden carried by the teacher whose job is to pass on the skills and knowledge of a foreign tongue.

The similarities and dissimilarities in the formation and functions of Genitive and Accusative appear very interesting for the said contrastive analysis. The attempt of it will show if the assumption, based on the personal experience of learning Hindi and teaching Croatian as a foreign language to speakers of Hindi and Punjabi, is a correct one. For that reason the paper will also underline particular syntactic relations which sometimes create difficulties for students in the foreign language classroom.

Key words: comparative analysis, noun system, case, Accusative, Genitive, Croatian, Hindi, teaching

Zrinka JELASKA

Filozofski fakultet, Zagreb

zjelaska@ffzg.hr

Dora VUK

vukdora89@gmail.com

Obiteljsko nasljeđe – jezični identitet hrvatskih nasljednih govornika

Nasljedni govornici raznolika su kategorija koja objedinjuje nekoliko različitih skupina govornika, a među njima se prema većinskoj okolini može izdvojiti bar pet: starosjedilački govornici (poput govornika baskijskoga ili indijanskih jezika), naseljenički govornici (poput govornika gradišćanskohrvatskoga), useljenički govornici (poput hrvatskih govornika u Njemačkoj) i selilački govornici (poput romskih govornika, azilanata ili onih koji, najčešće zbog posla, odlaze živjeti iz jednoga govornoga područje u drugo, npr. iz Hrvatske se sele u Englesku pa u Francusku). Bez obzira na te razlike nasljedni su govornici uvijek dvojezični bar do nekoga stupnja jer vladaju bar slušanjem, iako prototipni govore svoj nasljedni jezik. U radu se raspravlja o ovladanosti hrvatskim kao nasljednim jezikom i državnim jezikom zemlje u kojoj žive prema viđenju samih inojezičnih govornika. Spoznaje iznesene u radu temelje se na brojčanoj procjeni nasljednih govornika o vlastitoj i roditeljskoj ovladanosti hrvatskim i državnim jezikom, o njihovu materinskomu i glavnomu jeziku te o njihovoj narodnosti. Procjene o ovladanosti jednim i drugim jezikom pokazuju i odnos koji ti dvojezični govornici imaju prema svakomu od njih, a pokazuju i njihov identitet povezan i sa samim doživljajem vladanja jezikom, i to stupnjem njegove ovladanosti i uporabom. Građa je dobivena posebno sastavljenim upitnikom (Vuk 2013) u kojemu su nasljednih govornici hrvatskoga iz Mađarske i Austrije navodili procjene ovladanosti svakom od četiri jezične djelatnosti (slušanje, govorenje, čitanje, pisanje) u oba svoja jezika. To su činili i za sebe i za svoje roditelje odabirući između pet ponuđenih ocjena: 0 ne, 1 malo, 2 srednje, 3 dobro, 4 izvrsno. Uz to su navodili procjene o tomu koji je materinski, a koji glavni jezik njima, ocu i majci te o tomu kojim su jezikom s roditeljima razgovarali u djetinjstvu, a kojim sada. Procijenjena obiteljska jezična slika ispitanih četrdeset sudionika pokazuje pojedinačne razlike. Međutim, kako su austrijski sudionici useljenički nasljedni govornici, a mađarski naseljenički nasljedni govornici (Jelaska, Vuk 2014), jednostavna statistička raščlamba obiju skupina pokazuje opća obilježja obiju skupina, uključujući i neke opće težnje povezane s dobi, odnosno društvenim položajem jer su sudionici srednjoškolci i studenti.

Ključne riječi: nasljedni govornici, procjena jezičnih djelatnosti, jezični identitet, dvojezičnost

Family Inheritance – Language Identity of Croatian Heritage Speakers

Category of heritage speakers includes several groups of speakers. These groups include majority speakers (Jelaska 2013), indigenous speakers (e.g. Basks, American Indians), settlers (e.g. Burgenland Croats in Austria or Hungary), immigrants (e.g. Croatian or Italian 'guest workers' in Germany) and migrants (e.g. Roma, refugees, recent migrants who have moved from one country to another). Regardless of the differences between the groups, heritage speakers are always at least bilingual, at least to the extent of being able to understand their heritage language, whereas prototypical speak it as well (otherwise they are ancestral learners). This paper discusses heritage speakers' assessment of their own Croatian and German or Hungarian competences, as well as that of their parents'. The data was gathered via a questionnaire (Vuk 2013) where heritage speakers from Austria and Hungary were asked to choose a value between 0 (none) and 5 (excellent) for each of their language skills (listening, speaking, reading, writing) as well as for their father and mother. They also

provided information on their mother and dominant language, the language their parents spoke to them in childhood and the language(s) they speak with each other now. The results showed individual differences. However, as Croatian heritage speakers from Austria belong to immigrant families, and the ones from Hungary to settlers families (Jelaska, Vuk 2014), simple descriptive statistics highlighted some general features of both groups, including some tendencies in relation to age differences which are interwoven with status, as participants were high-school and college students.

Key words: heritage speakers, self-assessment, bilingualism, language identity, Croatian

Zrinka JELASKA

Filozofski fakultet, Zagreb

zjelaska@ffzg.hr

Ivančica BANKOVIĆ-MANDIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb

ibmandic@gmail.com

Izgovor inojezičnog hrvatskog na razini B2

Zeroj B2 razinu poznavanja jezika dijeli na dvije podrazine – nižu i višu. Govornik na nižoj podrazini B2 može izlagati jasno i potanko o velikom rasponu tema iz područja vlastitoga interesa. Može prilično jasno, tečno i spontano objaviti podatke o većini općih tema, a da ne izazove napetost ili nelagodu slušatelja.

Govornik na višoj podrazini može jasno i sustavno izlagati o složenim temama uz primjereno isticanje bitnoga i važnih popratnih pojedinosti. Može naglasiti osobno značenje koje pridaje događajima i iskustvima. Može održati jasan, pripremljen govor naglašavajući bitno i često pokazuje izuzetnu glatkoću i lakoću izražavanja.

Općenito, govornik više podrazine B2 bolje je ovladao prozodijskim elementima i tečniji je od govornika niže podrazine B2.

U radu će se prikazati rezultati istraživanja izgovora razine B2 inojezičnog hrvatskog na primjeru korpusa snimljenog izgovora neizvornih govornika hrvatskog jezika. Korpus se sastoji od 234 zapisa, 117 je čitani tekst i 117 govoreni tekst. Šezdeset nestručnih procjenitelja i troje stručnih procjenjivalo je izgovor 117 neizvornih govornika. Stručni su procjenitelji izgovor 41 govornika procijenili kao srednji stupanj. Od toga 17 govornika pripada B2 razini – nižoj podrazini 9 govornika, a višoj 8. Nestručni su procjenitelji izgovor 49 govornika opisali kao srednju razinu. Od toga 20 govornika pripada B2 razini – nižoj podrazini 9 govornika, a višoj 11.

Procjenitelji su ocjenjivali izgovor inojezičnih govornika ocjenama 1–7. Stručni su procjenitelji govornike više podrazine B2 ocijenili ocjenom 5,33, a niže podrazine B2 ocjenom 5. Nestručni su procjenitelji govornike više podrazine B2 ocijenili ocjenama 4,04 – 4,28, a niže podrazine B2 ocjenom 3,83 – 3,98.

Ključne riječi: Zeroj, izgovor, razina B2, inojezični hrvatski

Pronunciation of Croatian as L2 on B2 Level

B2 level is divided into two levels according to CEFR – lower and higher.

Speakers at a lower sublevel of B2 can present clearly and in detail on a wide range of topics in the field of their interests. They can speak fluently and spontaneously about most general topics so as not to cause discomfort to their listeners.

Speakers at a higher sublevel can clearly and systematically present complex topics with appropriate emphasis on important supporting details. They can emphasize personal meaning.

They are able to stress important parts of speech and their speech is very fluent. Generally, the speakers of higher level B2 are better in prosodic elements and more fluent than speakers of lower level B2.

This paper will show the results of a study on the pronunciation of Croatian as L2 on B2 level based on a corpus of recorded speeches of non-native speakers of Croatian. The corpus consists of a total of 234 recordings – half of the recordings (117) were spoken while the other half were read aloud.

The recordings were analyzed and assessed by three professional judges, professors of Croatian language and phoneticians with experience in teaching Croatian as L2. Also 60 native Croatian speakers who are not language professionals or phonetic experts analyzed the pronunciation of the non-native speakers. The professional judges marked 41 speakers as intermediate level. 17 of them belonging to B2 level, 8 to the higher level and 9 to the lower level. The non-professional judges marked 49 speakers as intermediate level. 20 speakers belonging to B2 level, 11 to the higher level and 9 to the lower level of B2. The judges also assessed the non-native speakers of Croatian with marks ranging from one to seven. The professional judges gave the non-native speakers of the higher level of B2 with a score of 5.33, and the lower level with a score of 5. The non-professionals assessed the non-native speakers of higher level of B2 with scores ranging from 4.04 to 4.28, and the lower level with a score ranging from 3.83 to 3.98.

Key words: CEFR, pronunciation, B2 level, Croatian as L2

Zrinka KOLAKOVIĆ

Sveučilište u Regensburgu (Njemačka)

zkolakov@gmail.com

Hrvatski glagolski parovi u svjetlu formalno-funkcionalne teorije aspekta

U hrvatskome jezikoslovlju prevladava mišljenje da su glagolski parnjaci (čisti glagolski parovi) glagoli koji se minimalno razlikuju u leksičkome značenju (Barić i dr. 1997, Raguž 1997). Međutim kada se postavi pitanje na koji način tvoreni glagoli zadovoljavaju te kriterije, lingvisti se počinju razilaziti u mišljenjima. Mada se i prefiksarno tvoreni glagoli redovito navode kao primjeri vidskih parova, većina autora ipak ističe kako se čistim glagolskim parovima mogu smatrati samo glagoli tvoreni sufiksacijom (Barić i dr. 1997) što se među ostalim dobrim dijelom može pripisati i nasljeđu ranije ruske aspektološke tradicije (Isačenko 1962). Raguž je jedan od rjeđih koji i prefiksarno izvedenim glagolima priznaje status parnjaka kada sekundarna imperfektivizacija nije moguća. Ovim će se izlaganjem u svjetlu formalno-funkcionalne teorije aspekta (Lehmann 2009) po strani pokušati ostaviti stara kontroverza o praznim prefiksima te će se predstaviti nova: gramatička prefiksarna derivacija. Poći će se od osnovne podjele glagolskih leksema na α - i β -glagole te će se pokazati kakve oni parove čine. Nadalje, govorit će se o stupnjevitoj prirodi glagolskih parova te će se postaviti pitanje mogu li glagoli radnje kao što je *igrati* imati glagolske parove ako izvedeni prefigurirani glagol nastao profiliranjem određenih faza radnje zadovoljava aspektne funkcije. S jedne strane svrha je ovoga izlaganja provjeriti koliko je formalno-funkcionalna teorija oblikovana proučavanjem ruskoga jezika uopće primjenjiva na hrvatski aspektni sustav, jer je još 2000. Dickey upozorio na velike razlike u funkcioniranju aspekta među slavenskim jezicima, a s druge strane predložit će se hrvatski termini koji bi trebali odgovarati njemačkome izvorniku.

Ključne riječi: formalno-funkcionalna teorija aspekta, glagolski parovi, prefiksacija, α - i β -glagoli, faze radnje

Croatian Verb Pairs in Light of the Formal-functional Theory of Aspect

There is a prevailing view in Croatian linguistics that verbs within a pure verb pair display minimal lexical differences from each other (Barić et al. 1997, Raguž 1997). However, opinion is divided as to the extent to which derived verbs fit within this conception. Although prefixation-derived verbs and their source verbs are regularly cited as examples of verbal pairs, most authors insist that only suffixation-derived verbs and their source verbs constitute pure pairs (Barić et al. 1997). This approach is largely the legacy of an earlier Russian aspectological tradition (Isačenko 1962). Raguž is unusual in considering that prefixation-derived verbs may complete pure pairs if the derived verb does not yield a further imperfective verb. This paper aims to put aside old controversies regarding empty prefixes and to present, in light of the formal-functional theory of aspect (Lehmann 2009), a new concept: grammatical prefixation. It begins by classifying verbs into α - and β -verbs and shows the type of verb pairs they form. It then considers the gradual nature of verb pairs and asks: can a verb derived from an action verb, e.g. *igrati*, constitute the action verb's pair if the derived verb is the result of distinguishing a certain phase of the action? The paper discusses the extent to which the formal-functional theory, based on Russian aspect, is applicable to Croatian aspect, bearing in mind the enormous differences in aspect across Slavic languages (Dickey 2000). The paper also considers the Croatian terms that should correspond to the German source terms.

Key words: Formal-functional theory of aspect, aspectual pairs, prefixation, α - i β -verbs, phases of action

Ljiljana KOLENIĆ

Filozofski fakultet, Osijek

kolenic@ffos.hr

Veznici u povijesti hrvatskoga jezika i u suvremenom hrvatskom jeziku

Izlaganje govori o veznicima u suvremenom hrvatskom književnom jeziku i uspoređuje ih s veznicima u povijesti hrvatskoga jezika. Neki veznici koje danas držimo nezavisnima mogli su u povijesti hrvatskoga jezika biti i zavisnima, neki veznici koje danas držimo suprotnima mogli su u povijesti hrvatskoga jezika biti i rastavnima, neki su veznici promijenili oblik tijekom povijesti hrvatskoga jezika, a neki su danas zastarjelicama.

Ključne riječi: veznici, suvremeni hrvatski jezik, povijest hrvatskoga jezika

Conjunctions in the history of the Croatian language and in contemporary Croatian language

Exposure deals with the conjunctions in contemporary Croatian language compared to the conjunctions in the history of the Croatian language. Some conjunctions in contemporary Croatian language are coordinate and in the history of the Croatian language they were subordinate as well; some conjunctions present contrast in contemporary Croatian language and in the history of the Croatian language they presented alternative as well; some conjunctions changed their form during the history of the Croatian language and some conjunctions are today archaic words.

Key words: conjunctions, contemporary Croatian language, history of the Croatian language

Aida KORAJAC

Filozofski fakultet, Zagreb

aidakorajac@gmail.com

Čitaju li Slaveni odozdo?

– O strategijama čitanja na hrvatskome kao inome jeziku

Čitanje je jezična djelatnost primanja koja se uči i koja se dijeli na nekoliko vrsta: tiho čitanje, čitanje u sebi ili naglas, interpretativno čitanje (Jelaska i sur., 2005: 11, 12). Razumijevanje onoga što čitamo ne odvija se isključivo razumijevanjem značenja pojedinih riječi, nego se značenje teksta u velikoj mjeri „konstruira“ na temelju našega predznanja o temi, autoru, vrsti teksta i naših očekivanja u vezi sa sadržajem (Mihaljević Djigunović, 2002: 115).

U ovome radu istraživano je strategijsko ponašanje čitatelja na hrvatskome kao drugome i stranome jeziku. Ispitanici su polaznici Croaticumova tečaja na stupnju 1B (B1 prema ZEROJ-u), na kojemu učenik može razumjeti tekstove koji su uglavnom pisani običnim jezikom ili jezikom njegove struke, može razumjeti opis događaja, osjećaja i želja u osobnim pismima te sam može povezati niz kraćih samostalnih, jednostavnih elemenata u vezani, linearni niz činjenica (ZEROJ, 2005: 26, 29).

Cilj je istraživanja pružiti uvid u metakognitivne, kognitivne i afektivne strategije kojima se koriste učenici hrvatskoga kao inoga jezika pri čitanju i razumijevanju teksta na ciljnome jeziku, hrvatskome, te uočiti ima li povezanosti između uporabe određenoga modela čitanja (vanjskoga, unutarnjega ili interaktivnoga) i materinskoga jezika čitatelja. Primijenjena je metoda *cloze*-testa koji obuhvaća rekonstrukciju nepotpunog teksta leksičkim nadopunama, a testu je prethodilo čitanje teksta s pitanjima implicitnoga i eksplicitnoga tipa. Korištena je i metoda retrospektivnih usmenih izvješća kojima se dobiva uvid u kognitivni proces obrade podataka čitatelja te metoda polustrukturiranoga intervjua. Dobiveni rezultati obrađeni su kvalitativnom metodom.

Ključne riječi: metakognitivne, kognitivne i afektivne strategije čitanja na HJ2; vanjski, unutarnji i interaktivni modeli čitanja; retrospektivna izvješća

Do Slavs read from below?

– On reading strategies in Croatian as second language

Reading is an acquired receptive skill which is divided into several types: silent, subvocalized, oral, interpretative reading. (Jelaska et al, 2005: 11). In order to understand what we are reading, it is not solely sufficient to understand the meaning of specific words, since meaning of the text is largely “constructed” on our pre-existing knowledge of a topic, author, type of the text and our expectations regarding the content. (Mihaljević Djigunović, 2002: 115). This paper investigated the strategic behavior of readers in Croatian as L2. The sample consisted of individuals who attended Croaticum’s 1B (B1 according to CEFR) course, which enabled students to understand texts written in standard or vocational language, follow a description of events, feelings and desires in personal letters and connect a sequence of short, independent, simple elements into a structured, linear sequence of facts.

The aim of the research was to gain insight into metacognitive, cognitive and affective strategies used by the students of Croatian as L2, while reading and attempting to comprehend the text in the target language, as well as note whether there is a connection between intention towards the use of a specific reading model (bottom-up, top-down or interactive) and the readers’ mother tongue. Cloze-test method, involving reconstruction of an incomplete text by providing lexical supplement, was used, while reading the text, consisting of textually implicit and explicit questions preceded the test. Retrospective oral reports method was used to get a

grasp of the readers' cognitive process of data processing, along with a semi-structured interview. The results obtained were subjected to qualitative analysis.

Key words: metacognitive, cognitive and affective reading strategies in Croatian as second language; bottom-up, top-down and interactive reading models; retrospective reports

Josipa KORLJAN

Filozofski fakultet, Split

jkorljan@ffst.hr

Popularna kultura u nastavi drugog i stranog jezika

Inkorporiranje kulture u nastavu jezika smatra se važnom odrednicom nastavnog procesa i uvelike se primjenjuje na svim razinama učenja jezika. Ovaj rad propituje kako se popularna kultura kao masovna kultura poznata široj zajednici može inkorporirati u nastavu drugog i stranog jezika, i to među polaznicima različite dobe i s različitih govornih područja. Pojmu popularne kulture i ciljevima nastavnog procesa, kao i dosadašnjoj primjeni popularne kulture u nastavi stranog jezika, prilazi se prvo s teorijskog aspekta, a zatim se nudi niz primjera moguće primjene popularne kulture u nastavi jezika, pozivajući se između ostalog i na takvo iskustvo u nastavi hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika. Prepoznatost odabranih tema zasniva se na anketi provedenoj među polaznicima Hrvatskoga za strance na Sveučilištu u Splitu. U radu se propituju razlozi zbog kojih bi popularnu kulturu trebalo integrirati u učenje jezika, ali i loše strane koje takav odabir nosi sa sobom.

Glavni je cilj ovoga rada pokazati da inkorporiranje popularne kulture u nastavu jezika potpomaže ostvarenju ciljeva nastavnog procesa na svim planovima te potiče polaznike na aktivno korištenje stranog jezika na njima poznatom terenu. Drugi je važan cilj pokazati kako se takvom nastavom nadilaze međusobne razlike, što je iznimno značajno za rad u heterogenim skupinama polaznika.

Ključne riječi: popularna kultura, hrvatski kao drugi i strani jezik, heterogena skupina polaznika, nastavni proces

Popular culture in L2 classroom

Incorporating popular culture in L2 teaching is an important element of the teaching process at all language learning levels. This paper examines how popular culture, as mass culture familiar to wide audiences/contemporary society, can be integrated in L2 teaching of groups which are linguistically and demographically heterogeneous. The first part of the article examines theoretical aspects of the concept of popular culture and author's experience in incorporating it in the teaching process on the one hand, while, on the other, the goals of the teaching process are also considered. Then, several possibilities of using popular culture in L2 teaching are presented, based on author's classroom experience. The selection of suitable popular culture topics for teaching was based on questionnaires filled in by students of the Croatian for foreigners at the University of Split. This article considers both the positive and the negative aspects of (not) introducing popular culture in L2 classrooms.

The main argument proposed here is that the teaching process benefits from the incorporation of popular culture in L2 teaching because it helps reach learning outcomes at all levels by inducing students to use L2 in areas they are already familiar and comfortable with. Also, the second argument here is that in this way students' differences are nullified, which is important in heterogeneous language learning groups.

Key words: popular culture, Croatian as L2, heterogeneous language group, teaching process

Ivana LALLI PAĆELAT
 Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
 ilalli@unipu.hr
Maslina LJUBIČIĆ
 Filozofski fakultet, Zagreb
 mljubici@ffzg.hr

Korpusnolingvistički pogled na hrvatski jezik iz kontrastivne perspektive

Računalni korpusi već se odavno koriste u učenju i poučavanju jezika kako materinskoga tako i inoga jezika. Referentni korpusi pokazali su se kao nezaobilazni resursi u izradi rječnika, gramatika, udžbenika, priručnika i dodatnih nastavnih materijala, ali i u izradi nastavnih planova i programa, nastavnih aktivnosti, u vrjednovanju i provjeravanju te u glotodidaktičkim istraživanjima. Cilj je ovoga rada prikazati nove mogućnosti u učenju i poučavanju hrvatskoga jezika koje se otvaraju uporabom morfosintaktički označenoga i lematiziranoga korpusa: Hrvatskoga nacionalnoga korpusa (HNK) u svojoj inačici HNKv3.0 (više o korpusu u Tadić 2009). Posebna pozornost bit će usmjerena na prikazivanje postupaka pretrage hrvatskoga referentnog korpusa pomoću regularnih izraza. Dobiveni će se rezultati analizirati i usporediti s rezultatima analize provedene na talijanskome referentnom korpusu CORIS-u (Rossini Favretti, Tamburini i De Santis 2002). Predstavljena pretraga i analiza rezultata, osim što nudi mogućnost provjeravanja razine ovladanosti jezikom, točnije sposobnosti primjene teorijskih znanja kod učenika hrvatskoga jezika, korisna je i u obrazovanju nastavnika hrvatskoga kao inoga jezika radi osvješćivanja određenih posebnosti hrvatskoga jezika. Radi se o posebnostima koje dolaze do izražaja zahvaljujući primjeni korpusnolingvističkoga pristupa i kontrastivne perspektive u analizi hrvatskoga jezika.
Ključne riječi: korpusna lingvistika, kontrastivna lingvistika, hrvatski kao ini jezik

A corpus-based view of Croatian from a contrastive perspective

Corpora have already been used in the learning and teaching of languages, including first, second and foreign language. Reference corpora have proven to be an invaluable resource in the production of dictionaries, grammar rule books, textbooks and teaching materials as well as in the design of language teaching syllabi, classroom activities, testing and SLA research. This paper aims to illustrate the new possibilities in learning and teaching of Croatian that are opened up by the use of a lemmatized and morphosyntactically tagged corpus: the Croatian National Corpus (HNK) in its version HNKv3.0. For the description of corpus parameters see Tadić (2009). Special attention will be paid to the HNK corpus querying, the results of which will be analysed and compared against the query results of the Italian reference corpus CORIS (Rossini Favretti, Tamburini i De Santis 2002). The presented corpus querying and the analysis of the results, in addition to offering the possibility of language proficiency assessment, more precisely of the Croatian language students' ability to apply theoretical knowledge, will also prove very useful in teacher training as it raises awareness of some typical features of the Croatian language. This paper describes typical features of Croatian observed by adopting a corpus-based approach and a contrastive perspective in the Croatian language study.

Key words: corpus linguistics, contrastive linguistics, Croatian as second and foreign language

Radovan LUČIĆ

Sveučilište u Amsterdamu (Nizozemska)

*r.lucic@uva.nl***Što ćemo svrstati lijevo?**

Makrostruktura dvojezičnog rječnika za strance s hrvatskim kao polazišnim jezikom.

S obzirom na strukturu hrvatskoga jezika te na količinu i raznovrsnost njegovih leksičkih oblika, postavlja se pitanje na što sve treba obratiti pozornost pri određivanju makrostrukture odnosno pri odabiru hrvatskih natuknica u rječniku namijenjenom govornicima stranoga jezika. Praktične potrebe korisnika mogu biti različite, a o opsegu i vrsti rječnika ovisi u kojoj će mjeri i na koji način moći biti zadovoljene. U svakom slučaju uz kanonske oblike potrebno je kao natuknice navesti i supletivne oblike te oblike s alterniranim osnovama.

U rječniku za produktivnu uporabu makrostruktura će, osim toga, biti drukčije organizirana nego u rječniku kojemu je svrha samo razumijevanje tekstova, s lijeve strane trebat će uz natuknicu stajati i gramatički podatci koji će biti dostatni za proizvodnju rečenica.

U opsežnijem rječniku lakše je podrobnije obraditi prozodijsku razinu, a i normativnoj komponenti može se posvetiti više prostora nego u prosječnim osnovnim rječnicima.

Kada je riječ o općem dvojezičnom rječniku srednjega opsega (25.000 do 40.000 natuknica) treba voditi računa i o ekonomičnosti jer takav bi rječnik morao pružati dovoljno obavijesti bez dodatnog opterećenja podacima koji nisu nužni.

U ovome radu nastojat će se odrediti praktične potrebe inojezičnih korisnika rječnika s hrvatskim kao polazišnim jezikom i predložiti model za odabir nužnih oblika natuknice. Pri tom će se obratiti posebna pozornost na morfonološke kriterije i na mogućnosti ostvarivanja preglednog sustava upućivanja jer takav sustav u načelu rasterećuje makrostrukturu, a ujedno i zorno prikazuje kategorijske, semantičke i normativne odnose.

Ključne riječi: dvojezična leksikografija, rječnici za strance, makrostruktura, natuknica

What Should Be on the Left?

The macrostructure of bilingual learners' dictionaries with Croatian as a source language. Given the structure of the Croatian language and the amount and variety of its lexical forms, the question arises, which criteria should define the macrostructure, i.e. the selection of Croatian headwords, for a dictionary intended for speakers of foreign languages. The practical needs of users can be quite different, and the extent and way in which they can be met depends on the size and exact type of dictionary. In any case, it is necessary to include suppletive forms and forms with alternative stems beside the canonical forms. Moreover, in a production dictionary the macrostructure will be organized in a different way than in a dictionary whose purpose is receptive: the former should include grammatical data for sentence production on the left-hand side of the entry.

The more extensive a dictionary is, the easier it is to pay attention to, among others, the prosodic level, and information about norm and such like can be given more space than in the average elementary dictionary.

When economy of space becomes an issue such as in the case of midsize general bilingual dictionaries (25,000 to 40,000 entries) choices will have to be made as to the kind of metadata to include and which to shed.

In this paper I will try to determine the practical needs of non-Croatian users of dictionaries with Croatian as the source language and propose a model for the selection of the necessary lexical forms as headwords. I will also pay particular attention to morphophonological criteria and the possibility to employ a well laid out system of cross-references, as this surely relieves

the macrostructure, and may also clearly demonstrate categorical, semantic and normative relations.

Key words: lexicography, learners' dictionary, macrostructure, headword-form

Željka MACAN

Filozofski fakultet u Rijeci

zmacan@ffri.hr

Audiodeskripcija u nastavi inojezičnoga hrvatskoga

Audiodeskripcija predstavlja poseban oblik audiovizualnog prevođenja u kojem se vizualno prenosi u auditivno putem naracije, a namijenjena je slijepim i slabovidnim osobama. Njome se informacije koje se u nekom od medija, a pritom se ponajprije misli na film, primaju osjetilom vida (npr. opis lika ili prostora, napomena o parametrima kadra...) pretvaraju u slušne i zajedno s ostalim zvukovima čine slušni film. Prevoditelj treba pokušati pružiti što objektivniji opis te njegovo trajanje prilagoditi ostalim zvučnim dijelovima filma.

Audiodeskripcija se uspješno može integrirati u nastavu inojezičnoga hrvatskoga te nastavu stranih jezika općenito jer predstavlja vrstu vježbe koja razvija sve kompetencije. Potvrda je tomu i projekt *Pronađeno u prijevodu* održan na Filozofskome fakultetu u Rijeci u okviru kojeg je nastala audiodeskripcija za animirane filmove nastale prema *Pričama iz davnine* Ivane Brlić Mažuranić. Taj je prijevod i izvor za odabrane primjere koji se donose u okviru izlaganja.

Ključne riječi: audiodeskripcija, slušni film, nastava inojezičnoga hrvatskoga

Audio description in Croatian as a foreign language teaching

Audio description is a special type of audiovisual translation intended for blind and visually impaired people, a technique to turn visual images into narrative. By audio description information received visually in a movie or any other media (e.g. character description, setting or film frame remark) is turned into an audio film. A translator should make as neutral description as possible and adjust its duration to other sound elements in a film. Audio description can be integrated successfully into Croatian as a foreign language teaching because it is a fine exercise for developing language skills. A good example for this is a project *Found in Translation* held at Rijeka's Faculty of Humanities and Social Sciences where an audio description of the animated movie made on the basis of *Croatian Tales of Long Ago* by Ivana Brlić Mazuranić was created. This translation is a good source for the examples chosen in the presentation.

Key words: audio description, audio film, Croatian as a foreign language teaching

Ana MIKIĆ ČOLIĆ

Filozofski fakultet, Osijek

ana.mikic2@vu.t-com.hr; amikic@ffos.hr

Uloga afektivnih činitelja u intenzivnom učenju hrvatskoga kao stranog jezika

Motivacija za učenje stranoga jezika, kao složen i apstraktan koncept, određuje se najčešće na temelju dviju skupina činitelja koji proizlaze iz stava prema govornicima stranoga jezika: integrativnih, odnosno želje za (metaforičkim) uključivanjem u govornu zajednicu, te

instrumentalnih, koji učenje stranoga jezika povezuju s pragmatičkim učincima kao što su bolji životni uvjeti ili bolje plaćen posao (Gardner 1985; Dörnyei 1994, 2001). Osim navedenih, naglašava se i važnost afektivnih činitelja u učenju stranoga jezika koji se ponajprije odnose na okruženje za učenje, odnosno stavove polaznika prema nastavnom planu i programu, nastavnikovu osobnost, ponašanje, metode i stil poučavanja, ugodnu atmosferu na nastavi te obilježja same skupine polaznika.

Polazište je ovoga rada teza da su upravo afektivni činitelji presudni za uspjeh u intenzivnom učenju hrvatskoga jezika. Kako bi se teza provjerila, provedeno je istraživanje među studentima iz Poljske, Njemačke, Francuske, Češke, Španjolske i Finske (26 ispitanika) koji su na Filozofskom fakultetu u Osijeku pohađali intenzivni tečaj hrvatskoga jezika. Budući da su studenti nakon samo četiri tjedna intenzivne nastave hrvatskoga postigli izvrsne rezultate na vrednovanjima na drugim hrvatskim sveučilištima te su nastavili učenje na B1 razini, odnosno na prijelaznom stupnju prema *Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike*, istraživanjem se željelo provjeriti koji su činitelji, prema mišljenju samih polaznika, bili presudni za brzo i uspješno savladavanje osnova hrvatskoga jezika. U tu svrhu sastavljen je upitnik kojim su provjereni stavovi polaznika prema jezičnoj razini tečaja te prema okruženju za učenje.

Ključne riječi: motivacija, afektivni činitelji, intenzivno učenje jezika

*The Role of Affective Factors in Intensive Learning
of Croatian as a Foreign Language*

The motivation for studying a foreign language, as a complex and abstract concept, is usually based on two groups of factors stemming from the attitude towards native speakers of the foreign language: the integrative factors, i.e. the desire for a (figurative) inclusion in the speech community, and the instrumental factors, relating the study of a foreign language to pragmatic factors such as better living conditions or a better paid job (Gardner 1985; Dörnyei 1994, 2001). Apart from these, emphasis is also put on the affective factors in the studying of a foreign language. These primarily relate to the study environment, i.e. the attitudes of the learners towards the programme and the curriculum, the teacher's personality, behaviour, methods and teaching style, a pleasant atmosphere for studying, and the characteristics of the study group itself.

This paper starts with the hypothesis that it is the affective factors that are crucial to the success in intensive learning of Croatian. To test the hypothesis, research was conducted among 26 students from Poland, Germany, France, the Czech Republic, Spain and Finland, who had done an intensive course in Croatian at the Faculty of Humanities and Social Sciences in Osijek. Since the students had achieved excellent results in tests conducted at other Croatian universities after only four weeks of intensive learning and continued their learning at B1 level, i.e. the intermediate level according to the *Common European Frame of Reference for Languages*, the study wanted to test which factors, in the opinion of the candidates, had been crucial for a quick and successful mastering of the basics of the Croatian language. To this end, a questionnaire was made to check the attitudes of the candidates towards the language level of the course and the study environment.

Key words: motivation, affective factors, intensive language learning

Maša MUSULIN

Filozofski fakultet, Zagreb

masa.musulin@gmail.com

Analiza hrvatskoga i španjolskoga fonološkog sustava u pismu

Dok tradicionalna lingvistika smatra fonem najmanjom jezičnom jedinicom koja ima razlikovno značenje, kognitivna lingvistika, izlazeći iz okvira međujezičnih razina koje se grade na temelju manjih jedinica, vidi fonem kao umni pojam (Mompeán 2004; Nathan 1986, 1996, 1999; Taylor 1990, 1995, 2002; Jelaska 1997, 2004) bitno povezan sa slogom, koji se može predstaviti kao mreža fonoloških konstrukcija sa sličnim svojstvima kao u sintaktičkima (Taylor 2002). Fonem se u jeziku materijalizira na dva načina, glasom u govoru i grafemom u pismu. Ovaj rad analizom jednoga djela u prijevodu na dva jezika pokazuje što je sve potrebno uključiti u analizu fonološke razine pisanoga teksta. Na temelju Evanđelja po sv. *Luki*, čiji prijevodi postoje u oba jezika, koji ima dovoljno pojava da bude reprezentativan uzorak, napravljena je analiza fonoloških sustava obaju jezika u pismu. Usporedne su jedinice bile grafemi, slova i abecedna slova. Pojam abecedno slovo uključen je jer bitno utječe na jezičnu svijest govornika te njegove jezične kompetencije pri usvajanju inoga jezika (Jelaska, Musulin 2011). Potreba da fonološka analiza tih dvaju jezika na pisanoj razini uključi sve tri jedinice pokazala se među ostalim i zato što je u španjolskome neusklađenost između fonemskoga i grafemskoga sustava veća nego u hrvatskome. Naime, osim monografema (grafema koji predstavlja samo jedan fonem) i monofonema (fonema koji se zapisuje samo jednim grafemom) u njemu postoje sustavni multigrafemi (grafemi koji predstavljaju više od jednog fonema) i multifonemi (fonemi koji se zapisuju s dva ili više grafema), dok su u hrvatskome oni uglavnom sporadični.

Ključne riječi: fonem, španjolski jezik, hrvatski jezik, grafem, abecedno slovo

Analysis of the Croatian and Spanish phonological systems in writing

Traditional linguistics considers the phoneme as the smallest linguistic unit that has a distinctive meaning. If stepping out of the box, cross-language levels that are built on the basis of smaller units, cognitive linguistics sees phoneme as a mental concept (Mompeán, 2004; Nathan, 1986, 1996, 1999; Taylor, 1990, 1995, 2002; Jelaska, 1997, 2004) significantly associated with the syllable which can be represented as a network of phonological structure with similar properties as syntactic ones (Taylor, 2002). Phoneme in language is materialized in two ways, by voices in speech and by graphemes in the letter. Based on the text of the Gospel of St. Luke, where translations exist in both languages, Croatian and Spanish, and based on the fact that there are enough tokens that would constitute a representative sample, we analyzed phonological systems of both languages in writing. The comparisons were made with graphemes, letters, and alphabet letters. The term alphabet letter was introduced because of its significant impact on a speaker's linguistic awareness and his language competence in the acquisition of a foreign language (Jelaska, Musulin, 2011). All three units were included in the phonological analysis of the two languages in writing because in Spanish there exists a disproportion between the phonemic and graphemic systems that is bigger than in Croatian. In fact, except monographem (grapheme which represents only one phoneme) and monophonem (phonemes which are written with a single grapheme), in Spanish there are also systematic multigraphems (graphemes that represent more than one phoneme) and multiphonems (phonemes which are written with two or more phonemes) while in Croatian they generally occur sporadically.

Key words: phoneme, Spanish, Croatian, grapheme, alphabet letter

Nikolina SOKOLIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb
sokolincn@gmail.com

Iva PAVIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb
ipavic2@ffzg.hr

Glasova kvaliteta poljskih govornika hrvatskoga jezika na početnoj i naprednoj razini

Uvriježeno je mišljenje da svaki jezik karakterizira specifična glasova kvaliteta. Tako se, primjerice, jezici percipiraju kao nazalizirani, palatalizirani, labijalizirani, faringalizirani, frikativni itd. (Esling & Wong, 1983; Horga, 1999). Takva se obilježja identificiraju auditivno i(li) vizualno. Strani govornici nekog jezika teško će prepoznati razliku u kvaliteti glasa između J1 i J2, osobito početnici. Međutim, očekuje se da će govornici na naprednoj razini moći percipirati, ali i u govoru ostvarivati glasovu kvalitetu jezika koji uče.

Ovaj rad analizirat će razlike u glasovoj kvaliteti poljskih govornika hrvatskoga jezika na početnoj i naprednoj razini te pokušati utvrditi dolazi li pri prelasku iz jednog koda u drugi do promjena u impostaciji glasa. Drugim riječima, nastojat će se odgovoriti na pitanje što se zapravo mijenja u našem glasu kad govorimo J2. U istraživanju su sudjelovali izvorni govornici poljskog jezika na početnom i naprednom stupnju tečaja hrvatskoga jezika u Croaticumu. Govornici su čitali isti govorni materijal, a snimljeni su u studijskim uvjetima s niskom razinom buke. Akustička analiza uključivala je mjeru LTASS i akustičke parametre kao što su vrijednosti f_0 i F1-F3, koji pridonose glasovoj kvaliteti (Ferreira Engelbert, 2014; Oh, 2011; Horga, 1999). S obzirom na to da su se dosadašnja fonetska istraživanja učenja J2 uglavnom bavila analizom segmentalne razine, ovaj će rad doprinijeti saznanjima o suprasegmentalnoj razini. Također, rezultati će pridonijeti potpunijem opisu J1 i J2 te unapređenju metoda poučavanja J2.

Ključne riječi: glasova kvaliteta, hrvatski jezik, poljski jezik, učenje J2, suprasegmentalna razina

Voice Quality of Beginner and Advanced Polish Speakers of Croatian Language

It is well known that every language is characterized by specific voice quality. For example, languages can be described as nasalized, palatalized, labialized, pharyngalized, fricative etc. (Esling & Wong, 1983; Horga, 1999). These characteristics are identified auditively and/or visually. Foreign speakers of a particular language, especially beginners, will have difficulties in recognizing the difference between L1 and L2 voice quality. However, it is expected that advanced speakers will be able to recognize, perceive and produce the voice quality of the target language. This paper will analyze differences in voice quality of beginner and advanced Polish speakers of Croatian language. Also, it will try to determine whether the L1 to L2 code switching results in different voice impostation. In other words, the paper will try to answer what exactly changes in our voice while speaking L2. Participants were native speakers of Polish who were learning Croatian on beginner and advanced level in Croaticum. Speakers were recorded in a studio with low level background noise reading the same speech.

Acoustical analysis included LTASS measure and acoustical parameters such as f_0 and F1-F3 values, which are found to be important for voice quality (Ferreira Engelbert, 2014; Oh, 2011; Horga, 1999). Regarding the fact that former phonetic research on L2 learning mostly has been focused on segmental analysis, this paper will contribute to suprasegmental findings.

Likewise, the results will complement L1 and L2 description and improve L2 teaching methods.

Key words: voice quality, Croatian, Polish, L2 learning, suprasegmentals

Neda PINTARIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb

npintari@ffzg.hr

Poljsko-hrvatski sufiksi atributivnih imenica

Kontrastivnom analizom uspoređujemo jednake i slične sufikse poljskih i hrvatskih atributivnih imenica za osobe. Njihove su osobine ekspresivne (*prostak, luđak*) ili neekspresivne (*blondinka, Hrvatica, građanin, kapucin*). Ekspresivne imenice su pragmemi te imaju pozitivne ili negativne osobine. Neekspresivne imenice mogu biti apelativne i vlastite te označuju općenite osobine i specifičnosti osobnih imena, imena naroda i sl.

Ključne riječi: kontrastivna analiza, poljski jezik, hrvatski jezik, atributivne imenice (Nomina attributiva)

Suffixes of attributive nouns in Polish and Croatian languages

The paper deals with expressive nouns in Polish and Croatian (e.g. *prostak, luđak*) and non-expressive nouns (e.g. *blondinka, Hrvatica, građanin, kapucin*). Expressive nouns have been called *pragmemes* with positive or negative distinctive characteristics. Non-expressive nouns can be common or proper. Common nouns name general characteristics and proper nouns describe proper names, nations etc.

Key words: contrastive analyse, Polish, Croatian, attributive nouns

Snježana RODEK

Filozofski fakultet, Zagreb

srodek@ffzg.hr

Kulturne specifičnosti tekstne vrste 'pismo dioničarima' – kontrastivno istraživanje njemačkih i hrvatskih tekstova

U izlaganju će biti prikazana tekstna vrsta 'pismo dioničarima' s obzirom na kulturne specifičnosti njemačkih i hrvatskih tekstova.

Interkulturalna lingvistika i kontrastivna tekstologija čine teorijsku podlogu kontrastivnog istraživanja njemačkih i hrvatskih 'pisama dioničarima'. U istraživanju se pošlo od pretpostavke da se iz jezičnog uobličjenja teksta mogu iščitati kulturna obilježja i kulturne vrijednosti zastupljene u pojedinom nacionalnom jeziku.

'Pismo dioničarima' uvodni je tekst u godišnje poslovno izvješće svakog poduzeća uvrštenog na burzu. To je fiktivno pismo najvišeg predstavnika nekog poduzeća dioničarima u kojem on komentira poslovne rezultate i obrazlaže poslovnu strategiju u prethodnoj godini. 'Pismo dioničarima' kao tekstna vrsta u velikoj je mjeri zadano sadržajnim okvirom bez obzira na jezik na kojem je napisano, no ostavlja i dovoljno prostora za individualno i kulturno uvjetovano oblikovanje teksta. S obzirom na jezična obilježja 'pismo dioničarima' ubraja se u strukovne tekstne vrste i u visokoj mjeri odražava opću strukturu strukovnih jezika.

Tekstnolingvistička analiza paralelnih korpusa njemačkih i hrvatskih tekstova provedena na

leksičkoj, sintaktičkoj i tematskoj te na razini vizualnog uobličavanja teksta pokazala je da u hrvatskim i njemačkim tekstovima postoje sličnosti utemeljene u općim obilježjima ove tekstne vrste, dok se razlike mogu tumačiti kroz prizmu kulturnih specifičnosti.

Ključne riječi: pismo dioničarima, strukovni jezici, kontrastivno istraživanje, kulturne specifičnosti

*Culturally Specific Features of the text type 'Letter to Shareholders'
– contrastive study of German and Croatian texts*

The topic of this paper is the use of a 'Letter to Shareholders' type of text to highlight the cultural specificity of German and Croatian texts.

The theoretical basis for the contrasting research of 'Letter to Shareholders' is provided by intercultural linguistics and contrastive textology. The point of departure of this research was the hypothesis that from the language shaping of a text cultural traits and values represented in a national language can be derived.

A 'Letter to Shareholders' is the introductory text to the annual report of each joint-stock company. This is a fictive letter from the highest representative of a company to shareholders in which he/she comments on business results and explains the business strategy of the previous year. The 'Letter to Shareholders' as a text type is to a great extent pre-set by its content, irrespective of the language in which it is written, but it still leaves enough room for individual and culturally-influenced shaping of the text. Regarding its language characteristics, the 'Letter to Shareholders' belongs to professional text types. It largely reflects the general structure of specific professional vernaculars. The text-linguistic analysis of parallel German and Croatian text bodies conducted at the lexical, syntactic, and thematic level, as well as at the level of the visual shaping of the text reveals that Croatian and German texts show similarities based on general characteristics of this text type, while differences can be explained in the view of specific cultural properties.

Key words: Letter to Shareholders, languages for specific purposes, contrastive research, cultural specificity

Nensi RUBINIĆ JANJETIĆ

Filozofski fakultet u Rijeci

nancy_rubinic@hotmail.com

**U zračnu luku ili na aerodrom? Prilog p(r)oučavanju prijedloga „u“ i „na“
u nastavi inojezičnoga hrvatskoga**

Usvajanje prijedloga kao nepromjenjive vrste riječi, a zbog njihove višeznačnosti, zahtjevan je dio nastave stranih jezika pa tako i hrvatskoga kao inoga.

Pri poučavanju hrvatskoga kao stranoga već se na početnom stupnju često javljaju prostorni prijedlozi „u“ i „na“ u akuzativnim i lokativnim prijedložno-padežnim konstrukcijama. U radu će se dati pregled pristupa prostornim prijedlozima „u“ i „na“ u udžbenicima inojezičnoga hrvatskog, gramatikama hrvatskog jezika te u odabranim dvojezičnim rječnicima. Na odabranim primjerima pokušat će se sustavno pojasniti osnovna značenja prijedloga „na“ i „u“, temeljne razlike pri njihovu korištenju te ponuditi (moguća) objašnjenja za primjere koji su se u praksi pokazali nejasnima i/ili višeznačnima iz prizme kognitivne semantike.

Ključne riječi: hrvatski kao strani, prijedlozi, prijedlog „na“, prijedlog „u“, prostor, prijedložna značenja, poučavanje prijedloga, kognitivna semantika

*On the acquisition of the prepositions „in“ and „on“ in teaching Croatian
as a Second or Foreign language*

Due to their polysemous nature, prepositions as a functional category of words often represent a troubling category in acquiring a foreign language. In teaching Croatian as a Foreign Language, even at a basic level (A1), L2 learners of Croatian frequently encounter prepositions “in” and “on” in prepositional accusative and locative constructions. The paper will present an overview of the treatment of the aforementioned prepositions in Croatian language textbooks, grammar and bilingual dictionaries. In order to provide a systematic overview of the usage and to pinpoint the difference between the prepositions “in” and “on”, selected examples will be provided. Finally, the aim is to provide possible explanations for ambiguous examples in order to ease the acquisition of prepositions in Croatian as a foreign language.

Key words: Croatian as a second or foreign language, prepositions, preposition „in“, preposition „on“, space, spatial meanings, teaching prepositions, cognitive semantics

Anita SKELIN HORVAT

Filozofski fakultet, Zagreb

askelin@ffzg.hr

Maša MUSULIN

Filozofski fakultet, Zagreb

masa.musulin@gmail.com

**Španjolski i hrvatski u dodiru
– analiza narativa predačkih govornika hrvatskog**

Dvojezične se govornike promatra kao mjesto dodira dvaju jezika (Filipović, 1986), a dodir među jezicima može prouzročiti čitav niz najrazličitijih utjecaja jednoga jezika na drugi (Winford, 2003). Sama je definicija dvojezičnosti prilično široka pa se njome mogu obuhvatiti i oni govornici koji su na relativno niskom stupnju dvojezičnosti, tj. govornici koji su u procesu učenja drugoga jezika. Posebnu skupinu takvih dvojezičnih govornika čine predački govornici (Cvikić, Jelaska, Kanajet Šimić, 2010) i upravo se ovaj rad bavi takvima dvojezičnim pojedincima, ponajprije mladim Argentincima koji čine drugu ili treću generaciju potomaka hrvatskih iseljenika analizirajući neke od specifičnih jezičnih oblika koji nastaju kao rezultat dodira španjolskoga i hrvatskoga jezika, kao i unutarnje (lingvističke) i vanjske (društvene i kulturne) čimbenike koji utječu na posljedice dodira među ovim dvama jezicima. Učenje drugoga jezika kao i npr. prebacivanje kodova, miješanje kodova, načini konstruiranja narativa, jezični izbor i dr. često se promatraju kao ključna lingvistička sredstva kojima se dvojezične i višejezične osobe koriste u konstruiranju jezičnih identiteta (Pavlenko & Blackledge, 2004). U ovome radu analiziraju se neke od navedenih jezičnih pojava u fiktivnima i iskustvenima narativima elicitiranima za potrebe pilot-istraživanja odnosa jezika i identiteta nasljednih i predačkih govornika hrvatskoga.

Ključne riječi: jezici u dodiru, predački jezik, narativi

Spanish and Croatian in contact – analysis of narratives of ancestral speakers of Croatian Language

Bilingual speakers are seen as a place of language contact (Filipović, 1986) and language contact itself can have a “wide variety of linguistic outcomes” (Winford, 2003:2). The definition of bilingualism is a rather wide one and includes speakers with a relatively low level of language knowledge. A special group of bilingual speakers are made up of heritage speakers or speakers and learners of ancestral language (Cvikić, Jelaska, Kanajet Šimić, 2010). This is the target group in this analysis, namely young Argentineans who are second and third generation immigrants of Croatian descent. Here some specific linguistic outcomes of the contact between Croatian and Spanish, including internal (linguistic) and external (social and cultural) factors influencing the outcome of the language contact are analysed. Language learning or improving the second language, code-switching, code-mixing, language choice, creating new narratives, etc. are seen as key linguistic means for constructing identities (Pavlenko and Blackledge, 2004). Some of these linguistic practices in fictional and experienced narratives elicited for the pilot research of language and identity link of heritage speakers and ancestral language users are analysed in this paper.

Key words: Languages in contact, ancestral language, narratives

Zdravka SKOK

Učiteljski fakultet, Odsjek u Čakovcu

zdravka.skok@ck.t-com.hr

**Kontrastivna analiza hrvatskih dijalektnih frazema
Međimurja i mađarskog Pomurja**

Kada govorimo o višejezičnosti u Hrvatskoj, nužno je istaknuti i važnost različitosti idioma hrvatskoga jezika. Poznavanje određenog idioma može doprinijeti lakšem usvajanju hrvatskoga standardnog jezika. Poznato je da se imanentnom gramatikom lakše usvajaju pravila normativne gramatike. Frazeologija bi se također mogla prikazati kao imanentna jezična disciplina koja stranom govorniku pomaže u savladavanju hrvatskoga jezičnog standarda. Dijalektnom bi se pak frazeologijom moglo omogućiti lakše usvajanje standardnoga jezika govornicima određenoga mjesnog govora. U ovome se radu navode primjeri hrvatskih dijalektnih frazema Male Subotice kao predstavnika Međimurja i Serdahelja kao predstavnika mađarskog Pomurja. Konceptualnom analizom opisuju se frazemi kojima se prikazuju čovjekove karakterne osobine. Prilikom određivanja frazeološke motivacije frazemi se dovode u vezu sa svojim ekvivalentima u hrvatskomu standardnom jeziku, te slovenskom, njemačkom, engleskom i mađarskom jeziku. Frazeologija mjesnoga govora Serdahelja u okruženju stranog, mađarskog jezičnog sustava neminovno podliježe njegovu utjecaju, naročito na leksičkoj razini, čime je ostvarena različitost u usporedbi s mjesnim govorom Male Subotice koji je okružen govorima istog, hrvatskog jezičnog sustava.

Ključne riječi: kontrastivna analiza, frazem, Međimurje, mađarsko Pomurje

*Contrastive analysis of Croatian dialectal idioms
in Međimurje and Hungarian Pomurje*

When speaking of multilingualism in Croatia, it is important to point out the diversity of dialects that exist in the Croatian language. The fact that one knows a certain dialect can contribute to the ease with which one masters the Croatian standard language. It is a known

fact that the rules of normative grammar are mastered more easily by means of immanent grammar. Phraseology (the study of idioms) could also be represented as an immanent language discipline which helps a non-native speaker to learn the Croatian language standard. Also, dialectal idioms could enable easier language learning of a standard language to the speakers of a certain locality dialect. This paper lists examples of Croatian dialectal idioms in Mala Subotica to represent Međimurje, Serdahelj and Hungarian Pomurje. Idioms which represent human characteristics are described by means of conceptual analysis. When determining idiomatic motivation, idioms are linked with their equivalents in the Croatian standard language as well as those in Slovenian, English, German and Hungarian. The idioms of the local Serdahelj dialect surrounded by the Hungarian language system are inevitably influenced by it, especially at a lexical level, and thus diversity is created when compared to the local dialect of Mala Subotica, which is surrounded by the same, Croatian, language system.

Key words: contrastive analysis, idiom, Međimurje, Hungarian Pomurje

Andel STARČEVIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb

astarcev@ffzg.hr

„Svi to govore, ali to je nepravilno“ i „to njihovo je sve iskrivljeno“: ideologija standardnog jezika u poučavanju hrvatskog kao nasljednog i stranog jezika

Ideologija standardnog jezika (=ISJ) (Milroy 2001, 2007; Pullum 2006), kao skup neznanstvenih vjerovanja proširenih u općoj populaciji i u dijelu jezikoslovne struke, snažno utječe na pojedinčevu (pogotovo javnu, ali i privatnu) jezičnu proizvodnju, na vrednovanje vlastite i tuđe proizvodnje te na interakciju s drugim govornicima, a da sâm pojedinac toga najčešće nije svjestan. U podučavanju hrvatskoga ISJ često se manifestira tako da se nepoželjnima proglašavaju a) nestandardni domovinski varijeteti, b) jezični elementi koji se zbog neutemeljene analize smatraju „nepravilnima“ i c) izvandomovinski dvojezični varijeteti (usp. Haugen 1953:72) iseljenih i nasljednih govornika. U ovom radu analiziraju se nastavnički i polaznički stavovi registrirani a) sociolingvističkom metodom promatranja (Kawulich 2005; Wray i Bloomer 2012) nastave hrvatskoga za nasljedne/strane govornike i b) u razgovorima s nastavnicima i polaznicima. Analiza pokazuje da neki nastavnici nekritički promoviraju ISJ, sa sljedećim rezultatima: polaznici 1) slabije vrednuju nestandardne varijetete svojih roditelja i ostalih članova obitelji, a time i njih kao legitimne i kompetentne govornike hrvatskoga, 2) slabije vrednuju i ostale nestandardne domovinske varijetete i govornike, 3) smatraju vlastite (jednojezične ili dvojezične) varijetete nepravilnima i nevrjednima, a zatim i sebe procjenjuju kao nelegitimne i nekompetentne govornike, te 4) vjeruju da postoji samo jedan pravilan i legitiman jezični varijetet, koji se potom jedini smatra „hrvatskim jezikom“. Navedeni rezultati ukazuju na potrebu da nastavnici 1) osvijeste postojanje ISJ kako bi se prema njoj mogli kritički postaviti i 2) napuste znanstveno neutemeljene stavove i s njima povezanu retoriku (pravilno, nepravilno, krivo, iskrivljeno, kaotično, „svi krivo govore hrvatski“, „na ulici sve može“ itd.).

Ključne riječi: ideologija standardnog jezika, nasljedni govornici, poučavanje hrvatskog jezika

*“Everyone says it, but it's incorrect” and “their language is all corrupt”:
Ideology of the Standard Language in Teaching Croatian as
a Heritage or Foreign Language*

The ideology of the standard language (=ISL) (Milroy 2001, 2007; Pullum 2006), as a set of non-scholarly beliefs spread in the general population and among some language professionals, strongly influences speakers' (especially public, but also private) language production, their evaluation of their own and other speakers' production, and their interaction with other speakers, most commonly without them being aware of this influence. In Croatian language teaching ISL is often manifested by declaring undesirable a) Croatia's non-standard varieties, b) language elements which, due to unsubstantiated analysis, are considered “incorrect”, and c) immigrants' and heritage speakers' bilingual varieties (cf. Haugen 1953:72) spoken outside of Croatia. This paper analyses instructors' and learners' attitudes registered through a) sociolinguistic observation (Kawulich 2005; Wray i Bloomer 2012) of Croatian language classes for heritage/foreign speakers, and b) conversations with instructors and students. The analysis shows that some instructors uncritically promote ISL, with the following results: learners 1) devalue their parents' and their family members' non-standard varieties, and by extension devalue them as legitimate and competent speakers of Croatian, 2) devalue Croatia's other non-standard varieties and their speakers, 3) regard their own (monolingual or bilingual) varieties as incorrect and valueless, and themselves as illegitimate and incompetent speakers, and 4) believe that there is only one correct and legitimate language variety, this one variety being equated with “the Croatian language.” The results indicate a need for instructors to 1) become aware of ISL so that they can critically position themselves in relation to it, and 2) discard scientifically unsubstantiated views and related rhetoric (correct, incorrect, wrong, corrupt, chaotic, “everyone speaks bad Croatian,” “anything goes on the street,” etc.).

Key words: ideology of the standard language, heritage speakers, Croatian language teaching

Andel STARČEVIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb

astarcev@ffzg.hr

Mate KAPOVIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb

mkapovic@ffzg.hr

Daliborka SARIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb

dsaric@ffzg.hr

**„Ukoliko nisam siguran, utoliko pogledam u jezični savjetnik“: ideologija,
pseudoanalize i hipernormiranje u podučavanju hrvatskoga**

Zbog proširene ideologije standardnog jezika (Milroy 2001, 2007) u sprezi s naglašenom politizacijom jezičnih pitanja u Hrvatskoj nastavnici hrvatskoga, kao i ostali govornici, često nisu sigurni jesu li pojedini oblici i strukture legitimni u standardnom jeziku (ili općenito u hrvatskom). Svoje nedoumice nerijetko rješavaju korištenjem „jezičnih savjetnika“. U ovom radu analiziraju se metode i diskurs obrade građe u „jezičnim savjetnicima“. Istraživačka su

pitanja: 1) je li riječ o znanstvenom pristupu jezičnoj građi i 2) trebaju li se njihovi savjeti koristiti u podučavanju hrvatskog jezika? Analiza pokazuje da se „savjeti“ primarno usredotočuju na 1) prenošenje općepoznatih (i time nezanimljivih) standardnih struktura koje se već obrađuju u udžbenicima te na 2) „preporuke“ koje su potpuno neutemeljene iz sljedećih razloga: a) protive se neizbježnim i komunikacijski bezopasnim jezičnim promjenama (usp. Pullum 2006), b) nerealno opisuju jezik kao nevarijantan sustav, dok se komunikacijski bezopasna varijacija smatra opasnom, c) protive se temeljnim spoznajnim mehanizmima (Panther i dr. 2009), bez kojih ljudski jezik ne može postojati, d) promiču ideologiju standardnog jezika, koja šteti i standardnom i nestandardnim varijetetima, e) promiču ideju o hrvatskome jeziku kao o izrazu samo jednog, a ne raznolikih identiteta, f) neznanstveno postuliraju etimološka značenja i „izvorni“ oblik posuđenih elemenata kao „pravilne“, g) ignoriraju jezičnu produkciju velikog broja govornika i h) kao „rješenja“ nude neovjerene strukture te subjektivne, proizvoljne, nedosljedne i pseudologične analize. Iz navedenih rezultata proizlazi da analizirani „jezični savjetnici“ pružaju neznanstvenu i nerealnu sliku jezika i otežavaju proces učenja te da postoji velika potreba za znanstveno utemeljenim popularnim priručnicima.

Ključne riječi: ideologija standardnog jezika, hrvatski jezični savjetnici

“If I am not sure, I therefore look it up in a usage guide”: Ideology, Pseudo-Analyses, and Hypernormativity in Croatian Language Teaching

Due to the widespread ideology of the standard language (Milroy 2001, 2007) in conjunction with the pronounced politicization of language issues in Croatia, Croatian language instructors, as well as other speakers, are often unsure whether certain forms and structures are legitimate in the standard language (or in Croatian in general). In order to resolve this dilemma, they often refer to “usage guides”. This paper looks into the methods and discourse of linguistic analyses in “usage guides”. We address the questions: 1) is the approach to language issues scholarly? and 2) should their “advice” be used in Croatian language teaching? The analysis shows that “advice” in “usage guides” is primarily focused on 1) presenting well-known (and by extension, uninteresting) standard language structures which are already covered in textbooks, and on 2) “recommendations” which are entirely unfounded for the following reasons: they a) oppose inevitable and communicatively harmless language change (cf. Pullum 2006), b) unrealistically describe language as an invariant system while communicatively harmless variation is considered harmful, c) oppose basic cognitive mechanisms (Panther et. al 2009), without which human language is impossible, d) promote the ideology of the standard language, which harms both standard and non-standard varieties, e) promote the idea of Croatian as an expression of only one and not of diverse identities, f) unscientifically postulate etymological meanings and the “original” forms of borrowed elements as “correct”, g) ignore the language production of a large number of speakers, and h) offer as “solutions” ungrammatical structures, as well as subjective, arbitrary, inconsistent and pseudo-logical analyses. The results indicate that the analysed “usage guides” offer a non-scholarly and unrealistic portrayal of (the) language and subvert the learning process, and that there is a strong need for scholarship-based popular manuals.

Key words: ideology of the standard language, Croatian usage guides

Vice ŠUNJIĆ

Sveučilište u Zadru

vsunjic@unizd.hr

Marijana BAŠIĆ

Sveučilište u Zadru

marijana.basic.zd@gmail.com

Leksička sastavnica u pismenim radovima studenata inojezičnoga hrvatskog

Pri ovladavanju nekim jezikom nužno je usvojiti i njegovu leksičku sastavnicu. Prijamni vokabular inojezičnoga učenika bit će puno veći nego proizvodni, tj. učenici će razumjeti znatno više riječi nego što će ih rabiti pri govorenju i pisanju. Osim toga, učenici će se razlikovati po veličini vokabulara jer on ovisi o njihovim interesima i potrebama. U radu se raščlanjuju pismeni radovi studenata treće godine preddiplomskoga studija hrvatskoga jezika čiji materinski jezik nije hrvatski. Radovi su nastali tijekom njihova jednosemestralnog boravka na Sveučilištu u Zadru. Utvrđuju se veličina vokabulara tj. leksička gustoća i leksička raznolikost tekstova kao i udio vrsta riječi u njima. Uspoređuje se zastupljenost najčešćih natuknica u studentskim radovima s položajem istih natuknica u *Hrvatskom čestotnom rječniku*. Na kraju se rezultati uspoređuju s obzirom na materinski jezik studenata.

Ključne riječi: inojezični hrvatski, leksik, leksička gustoća, leksička raznolikost, vrste riječi

*Lexical components in papers of students
of Croatian as foreign or second language*

When mastering a language it is necessary to acquire its lexical components. A student's receptive vocabulary will be much greater than the productive vocabulary, i.e. he or she will understand substantially more words than actually used in speaking and writing. Besides that, students' vocabulary will also vary depending on their interests and needs. Papers of third-year students of Croatian Language and Literature whose mother tongue is not Croatian are analyzed. Papers were written during their one-semester stay at the University of Zadar. The paper identifies the size of the vocabulary, i.e. lexical density and lexical variation of texts, as well as frequency of parts of speech. It also compares the frequency of lemma in student papers with their position in the Croatian Frequency Dictionary. The results are compared with regard to students' mother tongue.

Key words: Croatian as foreign or second language, lexis, lexical density, lexical variation, parts of speech

Oksana TIMKO ĐITKO

Filozofski fakultet, Zagreb

okditko@ffzg.hr

Najproduktivniji modeli tvorbe priloga u hrvatskom, ukrajinskom i rusinskom jeziku

Prilozi su u tradicionalnoj gramatici opisani kao vrlo heterogena vrsta riječi. Prilozi nastaju na mnogo načina. Jedan je od njih, najčešći i najplodniji, adverbijalizacija ostalih vrsta riječi u priloge. Osim preobrazbom prilozi nastaju i primarnim tvorbenim načinima: sufiksalsnom tvorbom, prefiksalsnom tvorbom, prefiksalsno-sufiksalsnom tvorbom, srastanjem i slaganjem.

Prilozi imaju dodirnih i više ili manje izravnih crta sa svim vrstama i kategorijama riječi. Sve ove opće odrednice i definicije priloga zajedničke su trima analiziranim slavenskim jezicima.

Cilj nam je istražiti koliko su se praslavenski modeli tvorbe priloga zadržali u njima. Također ćemo istražiti i produktivne modele tvorbe u svakom od njih. Jer, premda i ukrajinski i hrvatski i rusinski imaju zajedničko porijeklo, tijekom vremena svaki je od njih sačuvao, razvio i stvorio svoje frekventne modele tvorbe priloga.

Prilozi su tvorbeno vrlo raznovrsna vrsta riječi. U svakom jeziku postoji nekoliko tvorbenih modela po kojima se mogu stvarati novi prilozi, također u svakom jeziku postoji sloj starih, praslavenskih priloga.

Manja skupina priloga su bezprijedložni prilozi: u hr. *gdje, nigdje, tamo; malo, dobro, daleko*, u ukr. *де, ніде, там; мало, добре, далеко*, u rusinskom: *дзе, нідзе, там; мало добре далеко*... Puno veći broj priloga nastaje leksikalizacijom prijedloga s imenicama, zamjenicama, pridjevima, adverbijalizacijom...

Cilj je usporediti zajedničko nasljeđe koje se zadržalo u analiziranim jezicima te istražiti srodnost produktivnih modela tvorbe priloga u sva tri analizirana jezika.

Ključne riječi: prilog, adverbijalizacija, prefiks, sufiks, izvedenica, tvorba riječi, derivacija, leksikalizacija, promjenjiva riječ, praslavenski jezik

*The most productive adverb formation models
in the Croatian, Ukrainian and Rusyn language*

The adverb has been traditionally described as a very heterogeneous part of speech.

Adverbs are formed in many ways. One of the most often and the most prolific adverb formation model is the adverbialisation of other parts of speech into adverbs. Apart from this transformation, adverbs can be formed in primary formation ways: suffixal formation, prefixal formation, prefixal-suffixal formation, splicing and compounding.

Adverbs have tangent points with and more or less direct traits common to all parts of speech and word categories.

All the general determinants and definitions of adverbs are common to all the analysed languages.

All the three analysed languages are Slavic languages. Our aim is to research to what degree the Proto-Slavic adverb formation models are retained in them. We shall also research the productive adverb formation models in each of them. Although, the Ukrainian, Croatian and Russian have mutual origin, over the time each has retained, developed and made its own frequent adverb formation models.

Adverbs are as to formation a very versatile part of speech. In each language there are a few formation models enabling the formation of new adverbs, and also in each language there is a layer of old, Proto-Slavic adverbs.

A small group of adverbs without prepositions: in Croatian - *gdje, nigdje, tamo; malo, dobro, daleko*; in Ukrainian - *де, ніде, там; мало, добре, далеко*, in Russian - *дзе, нідзе, там; мало добре далеко*... A far greater number of adverbs is being formed by way of lexicalisation of adverbs with nouns, pronouns, adjectives, adverbialisation....

Our aim is to compare the common heritage that has been retained in the analysed languages and to research the affinity of productive adverb formation models in all the three analysed languages.

Key words: adverb, adverbialisation, prefix, suffix, derivative, word formation, derivation, lexicalisation, inflected word, Proto-Slavic language.

Stanislava-Staša TOFOSKA

Sveučilište Ćirila i metoda, Skopje, Makedonija
stofoska@yahoo.com

Značenje makedonskih i hrvatskih glagolskih prefikasa – sličnosti i razlike

Glavna je svrha ovoga rada predstaviti najizrazitije sličnosti i razlike u glagolskim prefiksima makedonskoga i hrvatskoga jezika. Iako su oba južnoslavenski jezici, imaju iste tipove prefikasa i mnoge slične glagolske prefikse, ima i uočljivih razlika. Najveće su razlike: različit izraz (istoga) prefiksa kao ishod dijakronijskih promjena (*uvući* : *вовлече*, *uzdržati se* : *воздржу се*); jednoznačni prefiks u hrvatskome prema nekoliko sinonimnih prefikasa u makedonskome (*zahladiti*: *zacmyðu*, *npucmyðu*, *docmyðu*) i obratno; različiti prefiksi s istim značenjem u makedonskome i hrvatskome (*popiti* : *ucnue*); razlike u metaforičkim proširivanjima itd. Ova semantička analiza i usporedba glagolskih prefikasa u oba jezika moći će poslužiti u oblikovanju unosa i usmjerena je na brže i bolje usvajanje makedonskoga i hrvatskoga.

Ključne riječi: semantika, prefiksi, glagoli, makedonski jezik, hrvatski jezik

On the Semantics of Macedonian and Croatian Verbal Prefixation – Similarities and differences

The main aim of this paper is to present the most specific semantic similarities and differences of verb prefixes in Macedonian and Croatian. Although both languages, due to being South Slavic, have similar prefix patterns and many similar verb prefixes, there are many distinctive differences. The most specific differences are: a different form of the (same) prefix as a result of a diachronic change (*uvući* : *вовлече*, *uzdržati se* : *воздржу се*); prefix with one meaning in Croatian versus several synonymous prefixes in Macedonian (*zahladiti*: *zacmyðu*, *npucmyðu*, *docmyðu*) or vice versa; different prefixes with the same meaning in Macedonian and Croatian (*popiti*:*ucnue*); differences in metaphorical extensions etc. These semantic analyses and comparisons of verb prefixes in both languages should give an important input for better acquisition of Macedonian and Croatian.

Key words: semantics, prefixes, verbs, Macedonian language, Croatian language

Sanda Lucija UDIER

Filozofski fakultet, Zagreb
sanda.lucija.udier@gmail.com

Jasna NOVAK MILIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb
jnmilic@ffzg.hr

Glottodidaktički pogled na hrvatski pravopis

U jezikoslovnoj se kroatistici puno pisalo o pravopisu i pravopisnim priručnicima iz različitih aspekata, međutim ne i iz glottodidaktičkoga aspekta. Zbog toga do sada ne postoji ni jedna analiza postojećih pravopisnih priručnika i rješenja u njima s obzirom na njihovu primjenjivost u nastavi hrvatskoga kao inoga jezika (HIJ-a), o čemu će biti riječi u ovome izlaganju. Dosad provedena istraživanja o pravopisnoj kompetenciji u HIJ-u rezultirala su opisom pravopisne kompetencije na razini B1, pokazala njezinu važnost u stjecanju jezične

kompetencije i ukazala na poteškoće u poučavanju i učenju hrvatskoga pravopisa, osobito s obzirom na hrvatske standardizacijske i sociolingvističke čimbenike.

U ovome će se izlaganju iznijeti rezultati komparativne analize suvremenih hrvatskih pravopisnih priručnika i pravopisnih rješenja koja donose s obzirom na mogućnost njihove primjene u nastavi HIJ-a. Usporedbom rezultata analize pravopisnih rješenja u pojedinim pravopisnim priručnicima nastojat će se odgovoriti na pitanje koja su pravopisna rješenja najprimjerenija te koji je pravopisni priručnik najprikladniji za upotrebu u toj nastavi. Nastojat će se dokazati polazišna teza da su jednostavnost pravopisnih pravila i uvriježenost pravopisnih rješenja najvažniji čimbenici njihova učinkovitog usvajanja.

Ključne riječi: hrvatski kao ini jezik, hrvatski pravopis, poučavanje

A Glottodidactic Perspective on Croatian Orthography

Croatian linguistics has discussed extensively the issue of orthography and orthographic manuals from various perspectives but never from a glottodidactic perspective. For that reason, there is no analysis of the existing orthographic manuals or the solutions described therein that would address their applicability to teaching Croatian as L2. This topic is the focus of this paper. Research on orthographic competence in Croatian as L2 that has been carried out so far has generated a description of orthographic competence at level B1, it has pointed out the importance of orthographic competence for the acquisition of linguistic competence and has revealed the difficulties that arise during the process of teaching and learning Croatian orthography, especially when it comes to Croatian standardization and sociolinguistic factors. This paper intends to set forth the results of a comparative analysis of contemporary Croatian orthographic manuals and orthographic solutions offered therein from the perspective of their potential application to teaching Croatian as L2. Through a comparison of the results of the analysis of orthographic solutions in several orthographic manuals, the paper will discuss the issue of the most adequate orthographic solution, as well as the most suitable orthographic manual for teaching purposes. The paper will aim to prove the initial hypothesis claiming that the simplicity of orthographic rules and the deep-rootedness of orthographic solutions represent key factors for their efficient acquisition.

Key words: CL2, Croatian orthography, teaching

Bianca WIELAND

bianca.wieland@web.de

Jezične teškoće pacijenata s autoimunim bolestima i ovladavanje hrvatskim jezikom

Poznato je da se nakon moždanoga udara, ozljeda mozga ili traume mogu pojaviti trajne ili privremene jezične poteškoće. Manje je poznato da i većina pacijenata s autoimunim bolestima (npr. Sjögrenov sindrom, reumatoidni artritis) ima teškoća s jezikom, čitanjem, pisanjem i općenito pamćenjem, što uključuje i ovladavanje jezikom. Naime, kognitivne su sposobnosti dio centralnoga nervnoga i imunološkoga sustava pa je u sklopu kognitivne neurolingvistike potrebno istraživati odnos etiologije autoimunih i imunoloških bolesti, imunološkoga sustava i njihove veze s jezikom.

U ovom će se izlaganju dati kratki uvod u imunolingvistiku i pristup kognitivnim poteškoćama povezanim s jezikom. Predstavit će se početci te discipline, a navest će se i potrebe višedisciplinarnih istraživanja općenito, a posebno istraživanja koja se odnose na ovladavanje hrvatskim jezikom.

Ključne riječi: neurolingvistika, imunolingvistika, patologija ovladavanja jezikom

„Language problems of patients with autoimmune diseases in Croatian lessons“

We know that stroke patients and those that have suffered from brain injuries or trauma have problems with language. What is not so well known is that people suffering from autoimmune diseases also have problems with language (learning), reading, writing and memory. That is why we will talk about these cognitive problems and the interaction between the immune and central nervous system and their relation to language. A short introduction to immunolinguistics and an interdisciplinary approach to Croatian lessons will be given.

Key words: neurolinguistics, immunolinguistics, language acquisition pathology

Sanja ZUBČIĆ

Filozofski fakultet u Rijeci

szubcic@ffri.hr

Dijalekti u poučavanju hrvatskoga kao inoga jezika

Cilj je ovoga izlaganja uputiti na važnost uključivanja spoznaja iz hrvatske dijalektologije u poučavanje hrvatskoga kao inoga jezika. Kao poticaj za nj poslužile su dvije oprečne činjenice: prva je da je hrvatski jezik snažno dijalekatski izdiferenciran, a druga je da se usprkos inzistiranju na razvoju komunikacijskih kompetencija u poučavanju inojezičnoga hrvatskoga, sadržaji iz dijalektologije neznatno uključuju u nastavu. Takav odnos smatramo paradoksalnim jer učenika ne priprema za realne govorne situacije. O pitanju kakvom to hrvatskom jeziku moramo poučavati učenike bilo je već i u našoj literaturi više riječi, no uvijek se raspravljalo o uporabi sociolekata ili pak o potrebnom stupnju stilizacije standardnoga jezika u poučavanju. U ovom će se izlaganju ponuditi kritički osvrt na neke općepoznate, često negativne stavove o statusu dijalekata i o njihovu odnosu prema standardnom jeziku, u poučavanju i izvan njega; uputit će se na važnost uvođenja sadržaja iz hrvatske dijalektologije u nastavne programe i udžbenike, istaknut će se moguća načela i metode uvođenja i primjene tih sadržaja u nastavi i apostrofirat će se doprinosi toga postupka ukupnom procesu poučavanja hrvatskoga kao inoga jezika i unapređenju komunikacijskih kompetencija.

Ključne riječi: inojezični hrvatski jezik, narječja, dijalekti, poučavanje

Dialects in Teaching Croatian as a Foreign and Second Language

The aim of this paper is to highlight the importance of including notions from Croatian dialectology in teaching Croatian as a Foreign or Second Language. The impetus for this is two opposing facts: 1) one of the traits of Croatian is its high level of differentiation in terms of dialects; and 2) in spite of trying to develop communicative competences in the teaching of Croatian, dialectology is marginally included in the teaching process. Such a relationship is considered to be a paradox because students are not prepared for real-life communicative situations. Which Croatian should be taught to students has been formerly addressed in literature by discussing the use of sociolects or the (necessary) level of standard Croatian in terms of style. This paper offers a critical overview of some common, often negative, attitudes towards the status of dialects and their relation to standard Croatian in teaching and beyond; it emphasizes the importance of including dialectology in the curricula and in textbooks; it will

highlight the possible principles and methods for classroom implementation. Finally, it will single out the contribution of such a method in the overall process of teaching Croatian as a Foreign or Second Language, as well as in improving communicative competence.

Key words: Croatian as L2, Croatian as a Foreign Language, dialects, teaching

Tena ŽGANEC

Filozofski fakultet, Zagreb

tzganec1@ffzg.hr

Ines CAROVIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb

icarovic@ffzg.hr

Jelena VLAŠIĆ DUIĆ

Filozofski fakultet, Zagreb

jvduic@ffzg.hr

Emocije u hrvatskome kao inom jeziku

U radu će se prikazati rezultati istraživanja prepoznavanja emocija hrvatskih izričaja kod stranaca kojima je hrvatski drugi ili ini jezik. Pokušat će se istražiti razlike u sociokulturnoj normi različitih govornika iz Sjeverne Amerike, Južne Amerike, Kine, Francuske, Njemačke i Poljske. U sličnom istraživanju koje je provedeno na četiri različite grupe stranih govornika radost je najslabije prepoznata, pretpostavlja se zbog lošega govornog, glumačkog ostvarenja (Vuletić, 2007). Za ovo su istraživanje iskorišteni primjeri govornih izraza sreće, tuge, bijesa, straha i iznenađenja iz hrvatskih filmova koji su u prethodnome perceptivnom istraživanju govornoga izraza emocije u hrvatskome filmu (Vlašić Duić, 2013) prepoznati s visokim postotkom (višim od 90%) U tom su istraživanju ispitanici procjenjivali koja je emocija izražena te su trebali odrediti koliko je jako izražena na ljestvici od 1 do 7 (1 je slaba, 4 umjerena, a 7 jaka emocija). Procjenjivali su i kakvim su prozodijskim sredstvima te emocije ostvarene: kakav je intenzitet (1 tiho, 7 glasno), tempo (1 spor, 7 brz) i ton (1 nisko, 7 visoko). Budući da su neverbalni znakovi važni za učinkovito učenje i poučavanje i stranoga jezika, ti se rezultati mogu koristiti u nastavi hrvatskoga kao drugoga i stranog jezika kroz identifikaciju jačine izrečene emocije kojima strani studenti procjenjuju ostvarenje emocija hrvatskih govornika, ali i lektora kao prvog sugovornika. S druge strane, rezultati mogu pomoći u tumačenju neverbalnih znakova studenata i pokazati primaju li različito pojedine emocije.

Ključne riječi: emocije, neverbalna komunikacija, prozodijska sredstva, hrvatski kao ini jezik

Emotions in Croatian as L2

This paper will show the research of recognizing emotional expressions in Croatian with students of Croatian as L2. It will explore the differences in socio-cultural norms of different speakers from North America, South America, China, France, Germany and Poland. Similar research was conducted in four different groups of foreign speakers, with unexpected results for the emotion “joy” (Vuletić, 2007). The reason was poor speech action in achieving this emotion. Examples used in this research are sentences from Croatian movies where emotions were identified with a high percentage (above 90%) by respondents in the pilot research (Vlašić Duić, 2013). The study tested the following emotions: happiness, sadness, anger, fear, surprise; their intensity and prosodic features realized in each of them. In the first part of the study, participants had to estimate which emotion is expressed: joy, anger, fear, sadness,

neutral statement or something else. They also determined how strongly the expressed emotions are on a scale of 1 to 7 (1 is low, 4 is moderate and 7 is strong). In the second part of the study, participants had to evaluate levels of intensity (1 softly, 7 loudly), rate (1 slow, 7 fast) and tone (1 low, 7 high). These results can be used in teaching Croatian as a second and foreign language and identifying the intensity through which foreign students assess Croatian speakers. On the other hand, the results can help lecturers interpret students' non-verbal communication by showing how they receive different intensities of individual emotions.

Key words: emotions, non-verbal communication, prosody, Croatian as L2

Abecedni popis izlagača

Aleksovski, Marinela	3
Banković-Mandić, Ivančica	19
Baričević, Sanja	5
Barkijević, Ivana	4
Bašić, Marijana	5, 37
Bošnjak, Marija	6
Carović, Ines	42
Cvikić, Lidija	7
Cvitanušić Tvico, Jelena	10
Čendo, Kristina	7
Čilaš, Marica	8
Ćavar, Ana	9
Đurđević, Ranka	10
Feješ, Andrea	12
Filipin, Nada	13
Gligorić, Igor Marko	14
Gulešić Machata, Milvia	15
Hansen, Björn	11
Hudeček, Lana	16
Ivšac Pavliša, Jasmina	12
Janjić, Marijana	17
Jelaska, Zrinka	18, 19
Kapović, Mate	35
Kolaković, Zrinka	20
Kolenić, Ljiljana	21
Korajac, Aida	22
Korljan, Josipa	23
Lalli Pačelat, Ivana	24
Lučić, Radovan	25
Ljubičić, Maslina	24
Macan, Željka	26
Machata, Martin	15
Mihaljević, Milica	16
Mikić Čolić, Ana	26
Musulin, Maša	28, 32
Novak Milić, Jasna	39
Pavić, Iva	29
Peretic, Maja	12
Pintarić, Neda	30
Rodek, Snježana	30
Rubinić Janjetić, Nensi	31
Sarić, Daliborka	35
Skelin Horvat, Anita	32
Skok, Zdravka	33
Sokolić, Nikolina	29
Starčević, Anđel	34, 35
Šunjić, Vice	37

Timko Đitko, Oksana	37
Tofoska, Stanislava-Staša	39
Udier, Sanda Lucija	39
Vidović Bolt, Ivana	9
Vlašić Duić, Jelena	42
Vuk, Dora	18
Wieland, Bianca	40
Zubčić, Sanja	41
Žganec, Tena	42

Bilješke